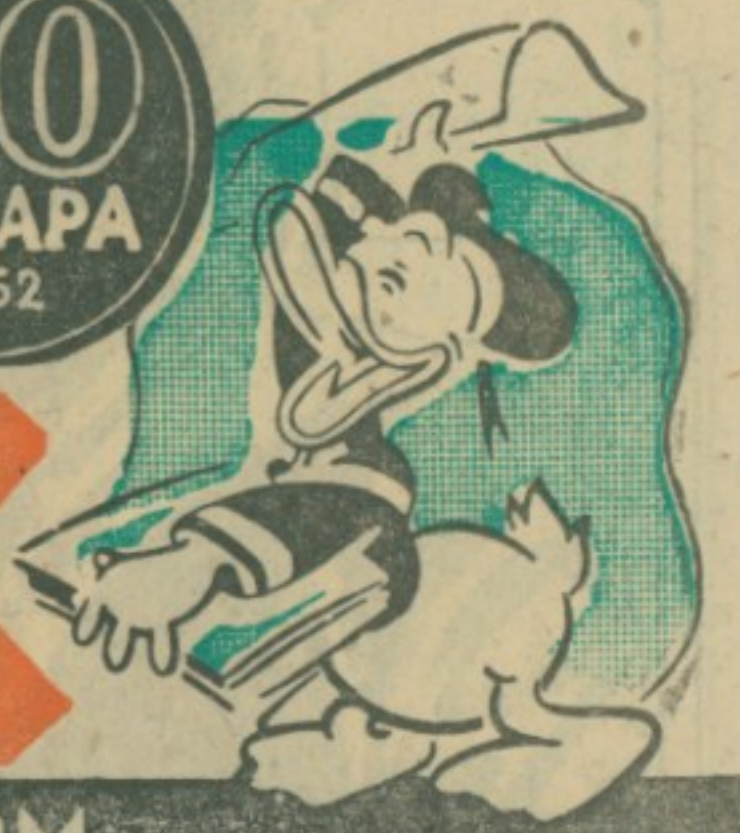

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXV Број 664
Субота, 19. септембар 1964.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

КРОЗ ВЕКОВЕ

Човек поноћи

Барон Херман фон Митнахт (1825—1909), министар председништва немачке државице Виртемберг, био је толико преокупиран значењем свог презимена да је право чудо како је у опште налазно време за своје пословне, политичке и друштвене обавезе.

Митнахт је адаптирао ја немачке речи којима значи поноћ (митернахт). Случај је хтео да се барон роди у поноћ, то је веома утицало на његов живот. Оженио се у поноћ, читавог живота главни оброк у току дана узимао је тачно у поноћ и све важније документе, нарочито постављена и унапређења чиновника потписивао је у поноћ. Свог омиљеног пса назвао је „Поноћ“, у личну службу

узео је два младића који су се презивали Поноћ, штишти је венчао је и трговце презимена Поноћ или оне који су се, као он, родили у поноћ. Био је хум свих деचाка и Швапској који су имали исто презиме — 118 њих...

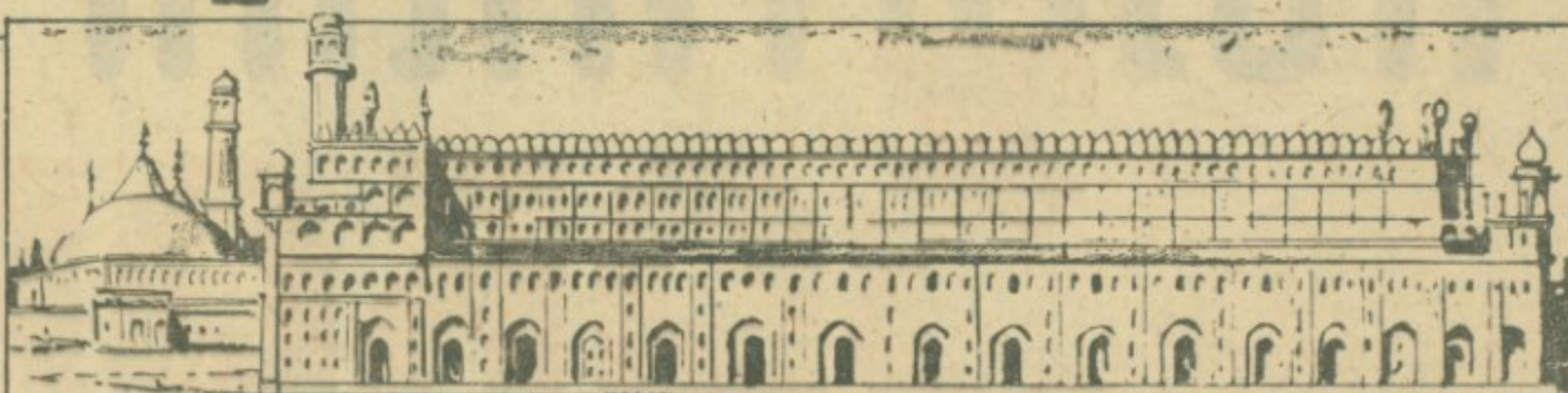
Свој одмор проводио је увек у „Земљи поноћног сунца“ — Норвешкој — а тестаментом је одредио да се приход од његове заоставштине исплаћује сваке године „првој чититој девојци презимена Поноћ или рођеној у поноћ која се буде удала за човека који се презива Поноћ“.

Закон против трбоље

Стари грчки мудрац и законодавац Калатус, који је живео у 4. веку пре наше ере, читавог живота патио је од разних стомачних сметњи. Кад му је болест додијала, он је донео закон којим се све стомачне болести праћене боловима протерују из земље.

У ОВОМ БРОЈУ: Занимљивости о симуланкама. Пријатељ у небољу. Фоншана на Ламаншу. Хумор у одбрани барона Минхаузена. Пешачише. Сестре Амазонки. Крашке вешти.

Ripley's - Веровали или не!

ЗИДАНА И РУШЕНА ДВЕ ГОДИНЕ ИМАМБАРУ

ЈЕДНО СВЕТИЛИШТЕ У ЛУКНОВУ (ИНДИЈА) ПОДИЗАО ЈЕ ЗА ВРЕМЕ ВЕЛИКЕ ГЛАДИ 1783 НАБОВ АСАСУДАМА ДА БИ СТВОРИО ЗАПОСЛЕЊЕ СВОЈИМ ПОДАНИЦИМА РАДНИЦИ СУ БИЛИ ПОДЕЉЕНИ У ДВЕ ГРУПЕ - ЈЕДНА ОД ЊИХ РУШИЛА ЈЕ ПРЕКО НОЖИ ОНО ШТО БИ ДРУГА ПРЕТХОДНОГ ДАНА САЗИДАЛА!

НОВАЦ

КОЈИ СУ БРИТАНЦИ КОВАЛИ НА ОКУПИРАНОЈ СУМАТРИ БИО ЈЕ ОБАЛАН - ТАКО ДА ЊИХОВИ ВОЈНИЦИ И МОРНАРИ НИСУ МОГЛИ ДА ЊИМЕ ИГРАЈУ "КРАЈЦАРИЦЕ" (1825)

АМЕРИЧКА ЦРНА РИБА СА ЖУТИМ ПРУГАМА БЕЖИ ОД ОПАСНОСТИ УЗЕК ПЛИВА ЦИК-ЦАК

© King Features Syndicate, Inc. 1963 World rights reserved

ВИЛИЈАМ ПЕРЕТ

ИЗ БИЛИНГСИДА (САА) РОДЕН ЈЕ СА БЕЛЕГОМ "ОК" НА БРХУ НОСА

ЈЕДНА УВРЕДА УЧЕСРЕЋИЛА ТРИ ГЕНЕРАЦИЈЕ

У СТРАСБУРУ (ФРАНЦУСКА) ЗБОГ УВРЕДЕ КОЈУ ЈЕ ЖАН АЛИСЕ НАНЕО БОЛОЛУ ВДИЗКУ МУШКАРЦИ ИЗ ТРИ ГЕНЕРАЦИЈЕ ВОДИЛИ СУ ДВОБОЈЕ И УВЕК ЈЕ СТРАДАО ОНАЈ КОЈИ ЈЕ СВОГ СУПАРНИКА ИЗАЗВАО НА ДУЕЛ!

ОТРОВНА АОРИЧКА БУБА

СНАБДЕВА БУШМАНЕ СМРТНОМ ОТРОМ ЗА ЊИХОВЕ СТРЕЛЕ - А ИПАК ОСУШЕНА ОПНАЊЕНИХ ТРВАК КРИЛА ЈЕДЕ СЕ КАО ЛЕК ПРОТИВ СТОМАЧНИК БОЛОВА!

Занимљивости

СИМУЛТАНКАМА

На Куби је прошле године одиграна једна од најмасовнијих симултанки у историји шаха: 1200 играча, подељени у 40 група, играли су са 40 најјачих кубанских шахиста

Лубитељи шаха немају могућности да често одмере своје снаге са познатим шахистима. А када до тога дође, онда видимо поређане столове у облику правоугаоника или потковице са чије спољашње стране седи обично 30-40 играча, док се преко пута њих налази само један - шаховски мајстор. Радознала публика у току игре активно учествује у помагану бројније стране, али то обично само убрзава пораз, јер мајстор на ко оптерећен великим бројем партија више види.

То најбоље показује пример Аргентинца Најдорфа приликом одигравања симултане продукције на 250 плоча у Сао Паолу 1950. године.

У седмом часу игре, било је око три сата изјутра, испрва био је позицију на једној плочи после погрешне анализе противника. Учинио је тако, јер је целу партију од првог погеза унапред реконструисао. На две хиљаде гледалаца то је оставило снажан утисак. После једанаест сати игре Најдорф је добио 226, ремизирао 15 и изгубио само 9 партија. Овакве продукције играле су и раније: Маршал је играо у Буфалу 1917. године 148 партија за четрнаест сати, а Либлијентал у Москви 1935. године истовремено је играо 155 партија за само девет сати. Најбољи резултат после Најдорфа поставио је Колтановски играјући у месту Санта Роса у

Калифорнији са 271 противником. У току 12 сати завршио је 226 партија, а остатак за наредна два сата. Резултат је био више него изврстан: добио је 251, ремизирао 17, а изгубио само 3 партије.

Велики број учесника на симултанкама приморава мајсторе да примењују нарочиту технику. У почетку брзо вуку потезе и када утврде степен знања својих противника обраћају нарочиту пажњу на најјаче. Бивши светски првак Аљехин имао је у томе оригиналну методу: „обележавао“ их је на тај начин што је поред плоче стављао мало пепела од цигарете. Приликом гостовања код нас један учесник је то приметио и уклонио пепео и пр-

ви и други пут. То је био довољан знак Аљехину да се специјално концентрише на ту плочу и после неколико потеза и без пепела забележи победу.

Аргентинац Пилик, када је 1952. године играо симултанку са београдским омладинцима дружије је поступио: крај сваке треће плоче после два часа игре ставио је столицу и мирно, сложено играо читаву ноћ. Противници су били јаки, тако да се симултанка претворила у неку врсту индивидуалних мечева.

У Совјетском Савезу страши мајстори нерадо играју симултане продукције. Тамо има активних шахиста преко 3 милиона, па је врло тешко играти против добрих познавалаца шаха са успехом.

На симултанкама се нарочито истичу млади, перспективни шахисти. Њихов пут у шаховски свет обично одагле и почиње. За време пута око света који је почео 11. новембра 1923. године и трајао све до 28. маја 1926. године велемајстор Бора Костић посетио је и Совјетски Савез. На једној симултанској партији запазио је црноко-сог дечака који је успео да ремизира. Звао се Михаил Ботвиник и ту не би било ништа необично да доцније није постао и првак света. Једна од најбољих шахисткиња у нас Катарина Јовановић прочула се када је као 11-годишња девојчица на симултанци после ефектне комбинације матирала израелског интернационалног мајстора Черњака. После тога ређали су се успеси: првакиња Београда, првакиња Југославије, учесница турнира кандидаткиња за светско првенство.

Рекорд своје врсте поставио је 4-годишњи дечак Зурав Сонпа који живи у грузијском граду Галију у Совјетском Савезу. Он већ зна добро да игра шах и учествовао је у симултанској игри шаховског мајстора Батњикова. Појава малог Зурава, кога из милоште зову Зурико, изазвала је у сали аплауз. А он је за то време скинуо ка-путић и заузео место за ша-

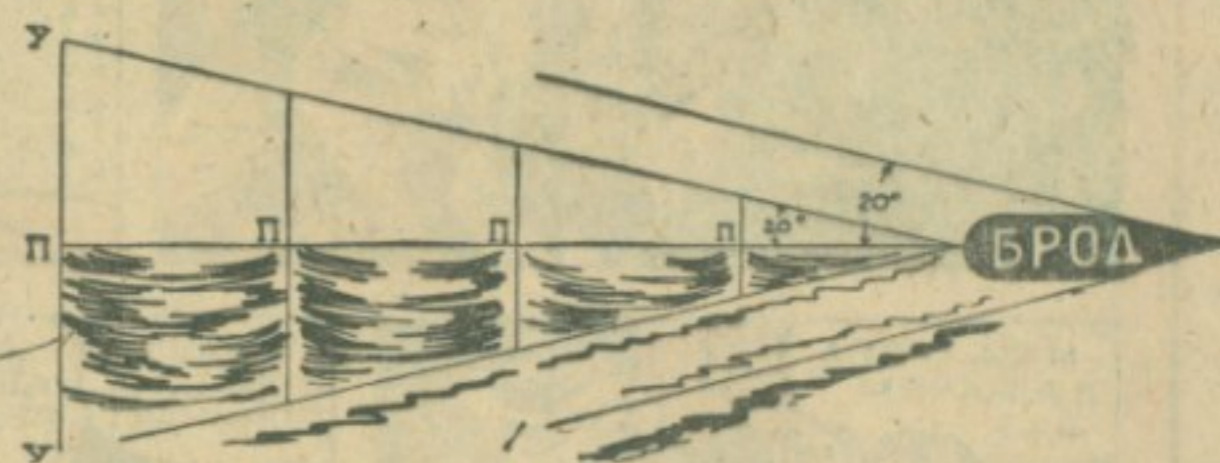
ховском таблом да би затим успешно положио испит пред мајстором.

Пре нешто мање од 50 година на шаховском небу рађала се једна необична шаховска звезда. Био је то опет дечак, Пољак Самјуел Ревеши, чији је надимак био Шмуле. Шах је научио већ у летој години и одмах испољило задивљујући талент: почео је да побеђује и познатије шахисте па га је отац одвео у Варшаву. Ту на симултанкама није учесник него он даје симултане продукције. Године, а и иначе мали раст приморали су га да иде од стола до стола поварчито постављеним клупама да би могао да има преглед шаховске табле. Једном, у Сент Луису, када је имао само девет година играо је једновремено са 40 противника од којих је победио 38. У дивној тропетезној комбинацији добио је партију са Брукштајном и доказао да је и мали број година довољан за велика шаховска дела.

У новије време симултане продукције се одигравају уз масовно ангажовање шахиста и шаховских мајстора.

Пре две године свих 16 учесника турнира у Мар дел Плати отишло је у заказано време у Улицу Флорида. Ту их је чекала маса шахиста и столови поређани у дужини од 500 метара. Жагор је завршио и улица је постала пришти необичне шаховске борбе. Нешто слично је забележено и на Куби прошле и ове године. У парку у Хавани нашла се на окупу 13. марта 1963. године читава шаховска војска - 1200 шахиста. Подељени у 40 група они су играли са 40 најјачих кубанских шахиста. Оне године је тај број премашен. Учесници Капабланкиног спомен-турнира у Хавани играли су једновремено са укупно 1470 шахиста распоређених у групе.

И радио је био средство помоћу кога је играна симултанка: сусрет Михаила Таља са омладинском екипом Прага. Првих тридесет погеза је пренешено преко радија од 2. до 21. децембра 1960. године да би после тога Таљ допутовао у Праг на наставак симултанке на уобичајени начин. За велемајстора резултат је био сасвим добар: 11 победа и 9 ремија.

ПОПРЕЧНИ ТАЛАСИ И БРЗИНА БРОДА

Када брод плови кроз вољу ствара уздужне и попречне таласе. Уздужни таласи се одвајају од бродског прамца и крме лево и десно под углом од 20 степени. Попречни таласи се образују иза крме, управо на правац кретања брода. На језерима и мору њихова дужина (растојање од врха једног до врха суседног таласног брега) зависи само од брзине брода.

Ако је дужина попречних таласа 20 м брод се креће брзином од 10 чворова (18,52 км на час). Таласе дугачке 70 м стварају бродове који плове брзином од 20 чворова (37 км на час) док на пример лодиче пречне таласе дугачке 280 м стварају само бродове који достижу брзину од 40 чворова (74 км) на час. Висина попречних таласа зависи од таласа брода.

Ала лаже! Као Минхаузен! Тако кажемо за човека који много и често злоупотребљава своју машту. Међутим... судите сами.

Барон Минхаузен је историјска личност и његово пуно и право име гласи: Карл Фридрих Хијероним Минхаузен. Живео је у Немачкој од 1720. до 1797. године, а неко време служио је као војник у Русији и Литванији. Минхаузен је важио као хвалисав, али весео и пријатан сабеседник. Његове невероватне приче прелуне пустоштина послужиле су као основ немачком емигранту Распеу за чувену књигу „Минхаузенове лагарије“ коју је објавио 1785. године на енглеском језику у Оксфорду. Приче о Минхаузену брзо су освојиле читав свет и људи су почели да говоре: измишља као Минхаузен. Нема сумње: уважени барон много је и свашта из-

У ОДБРАНУ БАРОНА МИНХАУЗЕНА

мишљао. Али, да ли баш увек?

За највероватнију измишљотину сматрају се Минхаузенове приче о његовом другом путовању на Месец где по његовим речима... „становници Месеца расту на дрвећу. То дрвеће је веома лепо и има тамноцрвене гране. На гранама расту огромни ораси. И из тих ораха... искачу већ сасвим готови становници Месеца“.

Шта представљају ове речи: глупост или дрску лаж? Причекајте, не доносите брзе закључке. Јер, ево сада цитата из научног списа Адама Олеаријуса (1663—1671), немачког писца који је по налогу војводе холштајн-готорпског путовао са једном трговачком мисијом у Русију и Персију: „... та-

мо, иза Самаре између река Волге и Дона, расте ретка врста диње, или тачније речено тикве, која својом величином и плодом подсећа на обичне диње, а спољашношћу на јагње, јер има сасвим јасно обртане његове удове

и Руси је због тога и називају „ован“. Ово биљно јагње храни се околном травом а и само често бива плен вукова...“

Енглески енциклопедист Александар Некем доказивао је да се птице стварају од смоле четинара, и

то при додиру те смоле са сољу из морске воде. У Шекспировој трагедији „Антоније и Клеопатра“ Лепид уверава да се крокодили рађају из речног муља. Кардинал Пјетро Дамијани описује гушчије дрво из чијих се махуна легу гушчићи.

Алберт Велики је у својим радовима писао да се дрвеће и жбуње ствара под утицајем топлоте и светлости звезда и због тога израста тамо где не може да буде однето семе других биљака.

Могли бисмо да наведемо још много примера из списа који су својевремено сматрани за научне и у којима путописци, научници и богослови „доказују“ да рибе постају из муља, жабе од мајске росе, а пловке из морских

школокви. Чак је и Парацелзус (1493—1541) познати лекар и природњак свог времена, који је много учинио за развој медицине, тврдио да зна „тачан рецепт“ за прављење људи у реторти.

Шта се може! Таква је био ниво знања у то време.

Адам Олеаријус описивао је у 17. веку „овјче дрво“. И њега нико није назвао лаколом. Вековима се стварало мишљење о могућности саморађања живих бића и у то мишљење нико није сумњао. Али, и два века после Минхаузена, то јест крајем 19. века, њижњеногородски архиепископ Венијамин тврдио је, и то не у шали, већ озбиљно, да се жабе и мишеви легу из морског песка и прљаве пене.

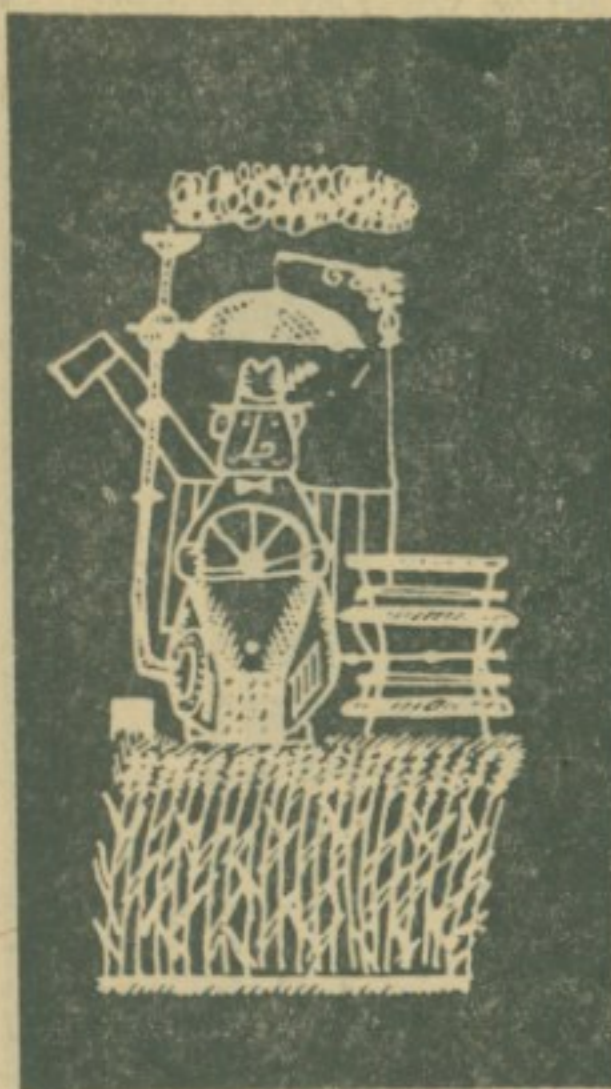
Ко је онда крај лакола? Минхаузен или...

Планина на дну океана

Амерички океанографски брод „Вема“ открио је нову подводну планину у јужном делу Атлантског океана, 1000 км западно од рта Добре наде. Научници сматрају да је та планина пре 8—10 хиљада година била острво. Сада се издиже изнад океанског дна 4.874 м — дакле, више него највиши врх у Европи Монблан (4.810 м). Врх те планине је заобљен и сада се налази на 64 м испод површине мора.

Жетелица-игрчка

У Аустралији је конструисана самоходна пнеуматичка жетелица неуобичајено малих размера: ширина њеног захвата износи свега 0,6 метра. Нова машина била је првобитно намењена жетвама на опитним парцелама научно-истраживачког пољопривредног института државе Викторија. Међутим, по-

казало се да је она због тога што се њоме лако маневрише изванредно подесна за неке области у Африци и Азији где рељеф и биљни свет не дозвољавају употребу већих машина.

Поред Аустралије, минијатурне жетелице већ се употребљавају у Бурми, Кенији, Португалији, на острвима Фиџи и у Сједињеним Америчким Државама. За један дан ова машина обави жетву на једном хектару.

Коњске ширине

Око тридесетог степена северне Земљине полулопте пре овлађује мир. Морнари су у време једрењака морали дани ма, чак и недељама да чекају погодан ветар. Те ширине око 30. степена назване су „коњским ширинама“.

Тај чудан назив појавио се после открића Америке, у коју су Европљани почели да одвозе мноштво коња. Када су једрењаци доспевали у област тишина, њихов живи товар је, без хране и воде, често страдао, па су морнари угнуле коње бацају са брода у море.

ПАЈА ПАТАК
by Walt Disney

КАКО СУ ПОСТАЛЕ РЕЧИ

КАКЕ ЈЕ ЈЕЗИК

ЗАИСТА ЈЕ ВЕЛИКА СТВАР УМЕТИ ГОВОРИТИ...

... НАРОЧИТО КАД ЧОВЕК ТАЧНО ЗНА ЗНАЧЕЊЕ СВАКЕ РЕЧИ!

РЕЧИ СУ ДИВНА СТВАР! АКО ЧОВЕК ПОЗНАЈЕ ЈЕЗИК ОН МОЖЕ ДА СХВАТИ СВАКУ МИСАО!

ГРЕШИШ!

СПОРАЗУМЕВАЊЕ САМО РЕЧИМА ПУ-НЕКАД ЈЕ ВЕОМА ТЕШКО!

КАКО?

КАКО ЧЕШ ПРЕКО РАДИЈА ОБЈАСНИТИ ЈЕДНОМ МАРСОВЦУ КОЈА МУ ЈЕ ЛЕВА РУКА?

ЛАКО! РЕЧИ КУ МУ...

... ТО ЈЕ СУПРОТНА РУКА ОД ДЕСНЕ ... ОХ, НЕ ... НЕ ИДЕ ...

ЗНАМ! РЕЧИ КУ МУ ДА ЈЕ ТО ОНА РУКА НА КОЈОЈ ЈЕ СТРАНИ СРЦЕ!

А ШТА АКО ЈЕ МАРСОВЦУ СРЦЕ НА ДЕСНОЈ СТРАНИ!

СХВАТИО САМ! НЕ МОГУ МУ ТО ОБЈАСНИТИ АКО МУ И НЕ ПОКАЖЕМ!

ТАЧНО!

ГЛУПОСТ! РЕЧИ МУ ПРОСТО ДА ЈЕ ТО РУКА НА КОЈОЈ ...

... ЊЕГОВА ЖЕНА НОСИ БУРМУ!

ФОНТАНА НА ЛАМАНШУ

вукох палицу. Били смо у маказама. И прва двојица почеше да се пењу за нама. Баших машину напред и пуним поготком цео рафал сасух „фокеру“ у мотор, који се распаде као мехур и одлете у комаде заједно са пилотом. Ладок се устреми на „месершмита“, откиде му цео задњи део и пролете за цигло не колико метара испод њега.

ПИЛОТ-ЛОВАЦ РАФ-а, ПОЉАК АДАМ МАРЕЦКИ, ЗАКАЗАО НЕМАЧКИМ ПИЛОТИМА ВАЗДУШНУ БОРБУ НАД ЛАМАНШОМ. ОБОРИО ЈЕ ПЕТ НЕМАЧКИХ АВИОНА И СПАСАО ОБОРЕНОГ ДРУГА.

Одједном спазих како губи брзину пењања. Стиже у крајњу тачку и пође доле па у истом тренутку плану. Онако ужарен тресну о пучину. То је била последња фонтана. За њом оста мали облак паре који брзо ишчезну.

На граници снаге

Прикупио сам понова снагу и полетео високо да преконтролишем небо изнад Ладок. Хтео сам да будем сигуран. Само што сам се попео на 1500 метара спазих једног „месершмита“ како ми као зрно долази у сусрет. Нисам чекао да ми дође на одстојање његових топова, већ одмах уклаучих митраље. Траса светлеће муниције полете према њему. Наводно сам је док нисам видео кроз поље елисе како залази у овај смртни сноп као у маглу. Његови топови сенише поред мене тако близу да сам сваког тренутка очекивао директан поготок. У последњем тренутку скренух му из нишана, а он као жива буктиња плану цео и негде далеко иза мене распаде се.

Тек када сам после неколико кругова установио да је ово био последњи, сишао сам доле, надлетео сам Ладок на колико пута, поздравно га махањем крила и јавно се контроли летења. Био сам преморен до крајних граница. За два дана Ладок је опет био у ескадрили и брзо се опорављао.

Вођа ми је замерио што се нисам јављао на позив и његов станице за навођење. Никад се нисам сетио да сам чуо позив. Можда је и боље што нисам чуо. Ладок никад не бих могао да оставим непријатељу. Нас двојица смо овог дана извршили задатак. Оборио смо 6 непријатељских авиона и то над Ламаншом.

Сутрадан су нам обојици стигле похвале и одликовања. Отада смо сви летели над Ламаншом.

тих у нишан, али га неко из ескадриле изрешета и он оде према земљи. Нисам имао среће. Повукох машину нагло увис, али осетих да ми је неко за леђима. Погледам у огледало, а онај гадни „фокер-вулф“ као смрт иде за мном, с десне стране, и изби паралелно с мојим „харикеном“. Погледах пилота, кези се као авет, развалио вилице и зубе, а очи покривене великим брилама. На 1000 метара испред мене пролете шест „месершмита“ и почеше затварати круг око мене. Имао сам осећај као да сам им у чељустима.

— Ладок, ја их водим на Ламанш. Пратиш ли ме? — упитах мога друга с којим сам неколико месеци заједно у борбама.

— Долазим. Чим се Ладок приближи, извукосмо се и полетесмо према Ламаншу. Неколико минута касније за нама дођоше и „месершмити“ и онај „фокер-вулф“. Одједном угледах две тачке како се повећавају. Својом снагом повукох на лице, „харикен“ се пропе, преврнух га на леђа и приметих да један „месер“ уводи у реп Ладоквог „харикена“. Укључих топ и рафал му разнесе репни стабилизатор. Нагло паде и неста.

Други „месершмит“, сасвим лево од мене, праћен „фокер-вулфом“ као да је на парад. Учини ми се сумњивим, па позвах Ладок: — Не губи из вида ову двојицу. И у огледалу двојица. Одакле ли излазе! — Пењи! — узвикнух и по-

Сам међу „ајкулама“

— Сјајно! — узвикнух одушевљено, али у истом тренутку видех и нешто што нисам очекивао.

Кроз поље елисе угледах Ладоквог „харикен“ како се преполови и беживотно се стрмоглави. Полетео сам виражом према њему.

— Искачи! Искачи, Ладок! Искачи! викао сам преко радија.

Ладок одједном као да испале из авиона и оде слободним падом, скоро нестале у једној тачки. Био сам без даха кад сам угледао коначно да му се падобран забели. „Месершмит“ тресну пред њим о морску пучину и подиже огромну фонтану. Остао сам међу „ајкулама“ да сачувам Ладок и своју главу. Решио сам да се борим до краја, макар и ја прошао као мој друг.

Један „месершмит“ зарони дубоким понирањем према Ладок и пре него што отвори ватру на падобран ја се устремих из виража према њему и укључих све топове. Захватио сам га по целој дужини осе авиона и он у пуној брзини као гром удари о пучину. Сада сам први пут опипао свој појас за спасавање. Сваки час сам проверавао да ли је на месту.

Бришућим летом сам прелетео изнад саме воде и чапратио два круга око Ладок. Хтео сам нешто да му кажем, али је он без радио-станице био нем. Обрадовао сам се кад сам видео да му је појас за спасавање био напуњен ваздухом. У трећем заокрету

Сви на своја места! Будите спремни за полетање! Пажња!...

Тако је почело јутро 7. октобра 1940. године на аеродрому у Нортолту. Упозорење је важило само за моју 302. ловачку ескадрилу, састављену искључиво од Пољака. Настала је општа трка. Зграбио сам хаубу и главачке потрчао према мом „харикену“. Сео сам у кабину и слушао једнолично бруњање мотора. Откако Немци нападају Лондон звучници само објављују: Сместа... Полетање... Сви...

Док сам проверавао команде и инструменте, небо одједном затрешта. Противавионски топови су сипали челик у ваздух тако жестоко да сам морао да затворим кабину.

— Немачка флота северно од Лондона. Одвојте ловце од бомбардера! У ваздух! — саопштено нам је радијом.

Био сам на свом месту у ескадрили и летео према Лондону. Наређење је било кратко и ми смо га сви добро разумели: борити се само на свом копну, а не прихватати никакву борбу над каналом. Немачкој ловачкој авијацији било је наређено да нас изву-

ку са копна по сваку цену и наметну ваздушне борбе над водом, одакле се наш оборени друг тешко икад може вратити. Догађало се да смо истражили из својих оборених ловаца над Енглеском и да смо поново летели. И ја сам био једанпут оборен. Маршал немачког ваздухопловства Геринг, у разговору са својим ваздушним асом Мелдерсом, ставио је до знања својим пилотима да би противничког пилота требало убити и кад се падобраном спасава. Сви смо то знали.

У вртлогу смрти

Артиљерија је још неко време тукла испред нас и одједном престала. Био је то знак да сада ми прихватимо борбу са ловцима. Вођа нас је увео високо у рејон немачких ловаца. Испод нас је прави вртлог смрти. Нападнуте бомбардере немачки ловци су очајнички бранили. Прави дар-мар. Станица за навођење из Нортолта позва:

— Триста друга, улази! Не пријатељ се извлачи.

— Напад по одељењима! — нареди вођа.

Испод нас се налазило десетак „месершмита“. Башио сам машину нагло у обрушавање и полетех у понор. Палац ми грчевито поиграва на окничају топова. Устремих се на једног „фокер-вулфа“ гадног као аждаја, али ми заглау измаче. Другог ухва-

ПОЧЕЛА ЈЕ ШКОЛСКА ГОДИНА

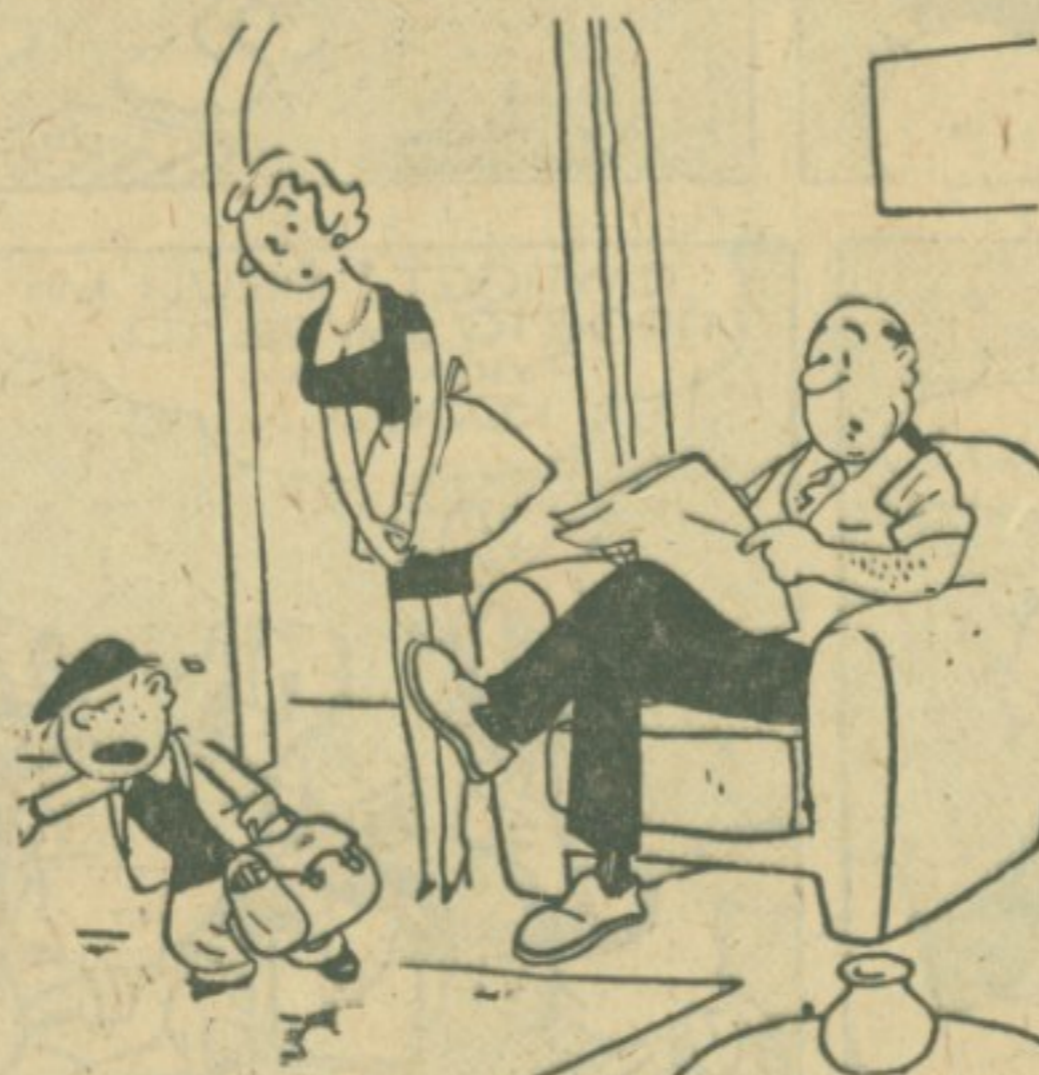
— Ти си, МАМА, ВАШ НЕМАЛОСРДНА! ЗАР НЕ ВИДИШ ДА ЈЕ КОД ОВОГ ЧОВЕКА СВЕ ПУНО!

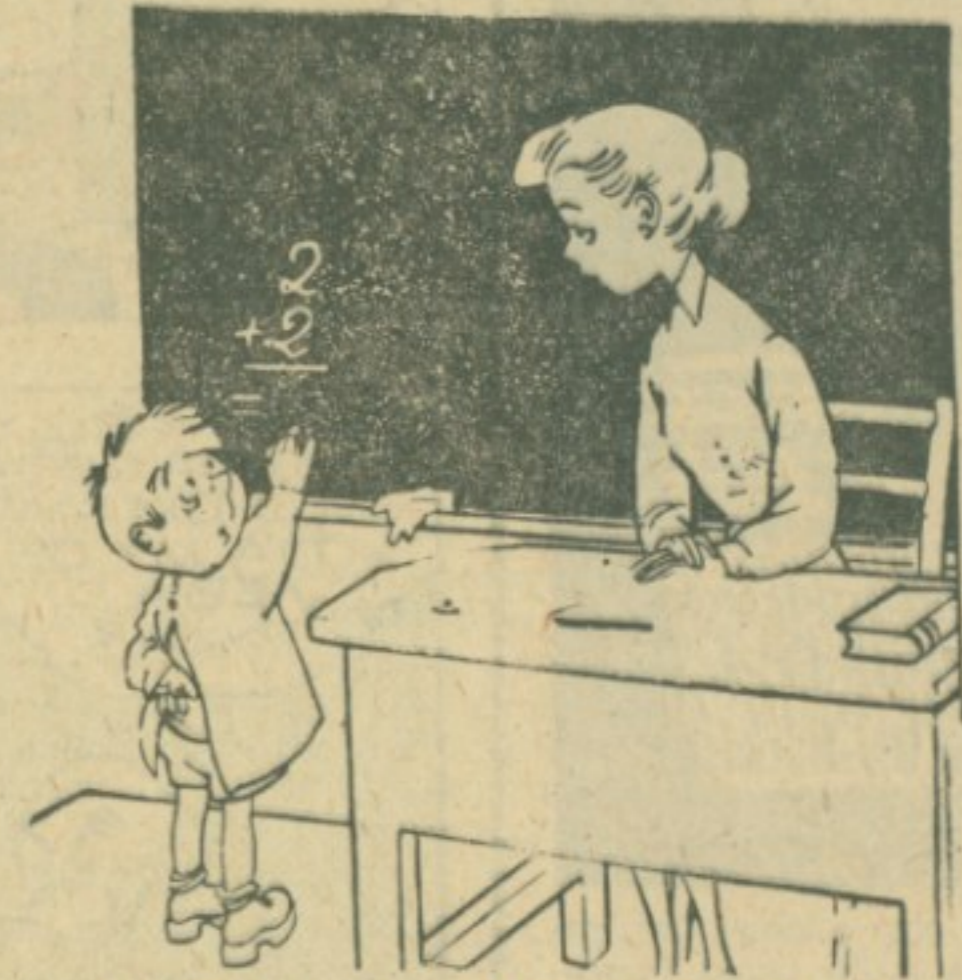
— РЕКЛО БИ СЕ ДА НЕ ЗНАШ ВРЕДНОСТ НОВЦА КАД КОЊЕШ ДА ГА ПОТРОШИШ УЛУДО!

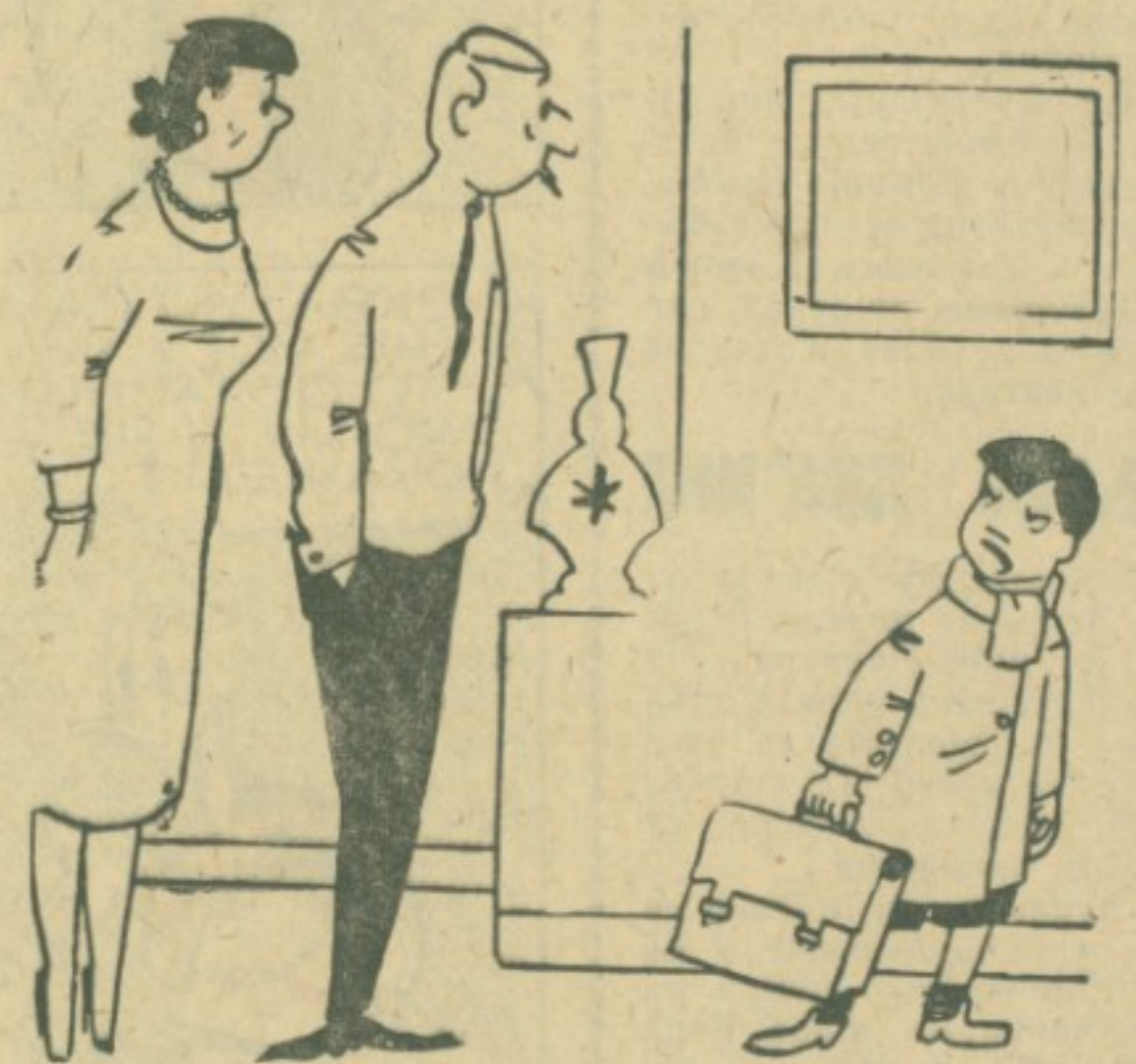
— ВОЈИ... ДА БЕМО ОВЕ ГОДИНЕ ИМАТИ ЛОШЕ ОЦЕНЕ ИЗ МАТЕМАТИКЕ ЈЕР ТИ, ТАТА, НЕ ЗНАШ ВИШУ МАТЕМАТИКУ!

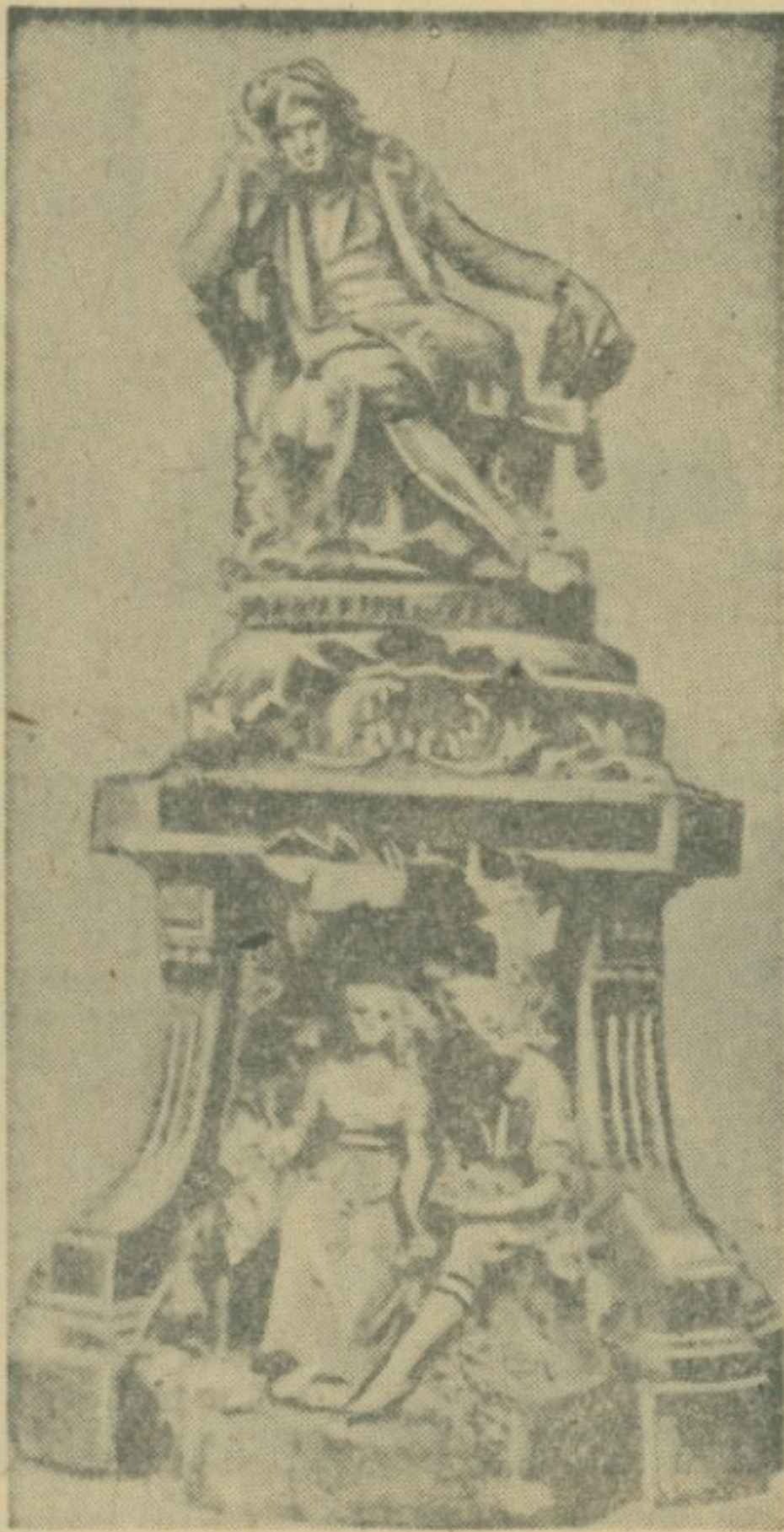
— ЧИНИ МИ СЕ ДА НАС СПРЕМАЈУ ЗА НОСАЧЕ ТЕРЕТА А НЕ ЗА ВУДУБЕ КОСМОНАУТЕ!

— ВИ СТЕ СЕ ВАШ ЗАКЛЕЛИ ДА ОД МЕНЕ НАЧИНИТЕ ИНТЕЛЕКТУАЛЦА!

— ДА ЛИ У ВАШЕМ РОДИТЕЉСКОМ РЕЧНИКУ ПОСТОЈЕ РЕЧИ: „НЕ ПРЕМАРАЈ СЕ УЧЕВИ“ ИЛИ НЕШТО СЛИЧНО?

У ПАРИСКОЈ БОТАНИЧКОЈ ВАШТИ

СПОМЕНИК ЉУБАВИ

У ПОРТ-ЛУЖУ, НА МАУРИЦИЈУСУ

у облику тетраедра високог пет метара. На мраморној плочи, утиснутој у једну његову страну, стоји уклесано: „Крај ове обале! на отвореном мору, у ноћи између 17. и 18. августа 1744. године, настрадао је „Сен Жеран“ чији је пропаст Бернарден де Сен-Пјер овековечио у роману „Павле и Виргинија“. Овај споменик подигло је 20. августа 1944. године Историјско друштво са острва Маурицијуса“.

У врту општинске већнице у Порт-Лужу, главном граду Маурицијуса, постављен је још 1902. године бронзани споменик Павлу и Виргинији, рад Проспера д'Елнеја. На њему је овај вајар-креолац представио тренутак када су Павле и Виргинија, враћајући се кући, имали да прегазе реку. Уплашена шумом таласа, девојка се није усуђивала да загази у воду и тада ју је Павле узео у наручје и пренео је газећи преко клизавог камења.

На маркама са писмама која стижу са Маурицијуса најчешће се може видети једна од последњих епизода из легенде о Павлу и Виргинији: на обали смиреног океана лежи мртва Виргинија, док изнад ње стоји црни слуга Доминго и кршећи руке, горко риди...

Ова марка је дирљиво сведочанство о томе да поетична легенда коју је створио Бернарден де Сен-Пјер и даље живи у успомени становника далеког острвца изгубљеног усред бескрајне пучине Индијског океана.

Међу многобројним ратовима познатим у историји, за најдужи се сматра стогодишњи рат вођен између Француске и Енглеске који је трајао од 1338. до 1453. — читавих 115 година. И девет крсташких ратова (од првог 1096—1104. до деветог 1270—1291. године) трајало је више од 195 година. Научници су израчунали да је за 3458 година, све до 1496. године пре наше ере, било само 229 година мира у цивилизованом свету.

Са највише жртава био је свакако други светски рат који је трајао од 1939—1945. године и за време кога су губици свих земаља у људству (војска и цивили) износили 22.060.000 убијених и 34.300.000 рањених односно укупно 56.360.000 жртава.

Сматра се да је битка у којој је stradало највише људи била код Вердена. Почела је 21. фебруара 1916. године и трајала до 3. септембра. Из

Од најмањег до највећег

француских 66 дивизија и 43 немачке погинуло је 400.000 људи.

Најмања армија на свету угасила се априла 1939. године смрћу 95-годишњег Андреаса Клебера, последњег преживелог од 58 људи које је државна Лихтенштајн послала у помоћ Аустрији у рату против Немачке 1866. године.

Сада је најмања армија Републике Сан Марино: свега 11 људи.

Најстарија армија на свету је швајцарска гарда у Ватикану са 100 људи. Званично је основана 21. јануара 1506. године, а постоји још од 1400. године.

За најдужи марш у историји рата сматра се чувени „Дуги марш“, кинеских комуниста од октобра 1934. до октобра 1935. године. За 368 дана од којих је 268 испуњено сталним маршом, 90.000 људи прешло је 9.650 км ка северу, од Јунана до Кiangсија. Прешли су 18 планинских ланаца и 6 великих река, а изгубили 22.000 људи у непрекидним борбама против снага националиста.

Ове године навршава се век и по од смрти Жака-Анрија Бернардена де Сен-Пјера, писца који је одиграо видну улогу у књижевном животу Француске. Његов роман „Павле и Виргинија“ (преведен и код нас) који узбуђује и данашњег читаоца, био је у своје време веома популаран, и то не само у домовини аутора. Дирљиву историју љубави двоје младих, одраслих на далеком тропском острву, читале су многе генерације.

У једном од живописних кућа своје ботаничке баште, Парижани су 1907. године подигли споменик Бернардену де Сен-Пјеру и јуначима његовог романа. Дубоко замишљен, писац седи на каменој

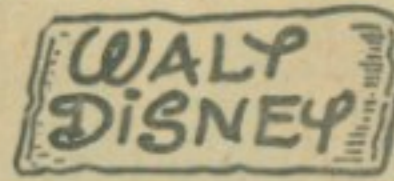
клупи постављеној на високом пиједесталу, на чијем су доњем делу — бронзани ликови Павла и Виргиније.

Живот ове „деце природе“, рођене у машти даровитог писца, протиче на стварном острву Маурицијусу, једном од Маскаренских острва која леже на хиљаде километара источно од Мадагаскара. Бернарден де Сен-Пјер живео је на овом острву две године и добро је проучио живот и обичаје његових становника као и његову егзотичну природу.

Али, успомени на Павла и Виргинију не чувају само Парижани. На дан двесте годишњице пропасте брода „Сен Жеран“, чији је стварни бродолом крај саме обале

Маурицијуса Бернарден де Сен-Пјер описао у свом роману, подигнут је споменик

Мач у камену

И ТАКО ЈЕ МЕРЛИН ПОБЕДИО У ДВОБОЈУ А ГОРОПАДНА ГОСПА ГИМ РАЗВОЛЕЛА СЕ ОД КОПРИВЊАЦЕ...

... ПРЕПОРУЧИО САМ ЈОЈ ОДМОР И ДОСТА СУНЦА!

МРЗИМ СУНЦЕ!

КАКВУ СИ ПОУКУ ИЗВУКАО ИЗ ОВОГ ДВОБОЈА?

ДОБРО УВЕК ТРИЈУМФУЈЕ НАД ЗЛИМ, ЗАР НЕ?

НЕ, НИЈЕ ТО ТАКО ЈЕДНОСТАВНО! ДА БИ СЕ ЗЛО ПОВЕДИЛО ПОТРЕБИ СУ ИНТЕЛИГЕНЦИЈА, ЗНАЊЕ И МУДРОСТ!

ДОШЛА ЈЕ ЗИМА И ВИТЕЗОВИ СУ СЕ СЈАТИЛИ У ЛОНДОН ДА НАЈДОСТОЈНИЈЕМ ИЗАБЕРУ ЗА КРАЉА. ВОРТ ЈЕ БИО ПАЖ СВОМ ПОЛУБРАТУ, СЕР КЕЈУ...

СМЕШНЕ ПРИЧЕ У НЕКОЛИКО РЕДАКА

ИСПРАВКА

У једном америчком листу објављена је једном на првој страни следећа вест: „Наш лист је први у читавој земљи писао о страшној експлозији и цинковском пожару у Рио де Жанеиру и десетинама хиљада жртава. Поносимо се тиме што олет први јављамо својим читаоцима нове појединости: читав ова прича је од почетка до краја апсолутно лишена сваког основа.“

сродницима да ће доћи у три часа. Међутим, тек у три и по сео је у кола и лудом брзином појурio улицама. Када га је саобраћај задржао, он му се обратио молећивим гласом: — Молим вас, наредниче, не задржавајте ме. То лико журим на сахрану. — То сам и ја помислио — одговорио му је полицајац. — На овоју саопштениу...

ПОШТОВАЛАЦ РЪАВ ПРИНОС

Из писма малог, малецког малишана аутору књиже: „Одушевљавам се књигом коју сте написали. Чи там је и дан и ноћ. Сад сам већ на четвртој страни.“

На острву је живео један страховит лењивац. Из дана у дан је лежао под крушком. — Чиме се храните? — питали су га туристи. — Гајим ову крушку. — А како скупљате плодове? — Прострем поњаву под дрво и када дува ветар крушке падају на њу. — А ако је јесен без ветра? — Ах, тада је принос слаб.

САХРАНА

Припадао је оним несрећним људима који не могу да не закасне, а увек се нешто журе. Једном се спремао на сахрану неког свог пријатеља обећавши

слаб.

ОХ...!

ОХ... ЗАБОРАВИО САМ КЕЈОВ МАУ...

МАЛИШАН ЈЕ КАО ЛУД ПОТРУЦАО КРОЗ ГРАДОВЕ И ПРЕКО ЛИВАДА...

НИШЕ НАДА, У ЈЕДНОЈ ПУСТОЈ ПОРТИ...

КАД ЈЕ ВОРТ ПРИХВАТИО БАЛЧАК, УЛИНИЛО МУ СЕ ДА ЛУЏЕ НЕКУ ЛУЏИКУ...

А ТАДА, БЕЗ ПО МУКЕ, ОН ЈЕ ИЗВАДИО БЛИСТАВИ МАУ.

Јан Флеминг

Флеминг је са Џемсом Бондом постигао велики успех. За једанаест година о њему је написао 11 књига, приказана су три успешна филма, извршен велики број преноса преко телевизије, једном речи то је читава индустрија о овом његовом јунаку са ознаком 007, британске обавештајне службе.

Јан Флеминг је био висок и мршав Британац са просеком гргуравом косом. Изгледао је врло егзотично са својом дугачком мушкетом из које је пуштао густе облаке дима. Ипак он није створио у потпуности Џемса Бонда по свом лику, иако је Бонд као и он бивши марински официр, члан је британске обавештајне службе, а исто тако описао га је да воли да пије мартини. Флеминг није био ни напрасит човек. Грозио се сваке бруталности, није дозвољавао да се убијају пацови који су тумарали по

ности да би човек поверовао да стварно постоји тај човек са ознаком 007.

Многи су се питали да ли је Флеминг створио Џемса Бонда као вентил својим промашеним сновима. То питање није тако једноставно, на њега није лако одговорити.

Упропашћава се за једног шпијуна

У својим књигама Флеминг износи догађаје који нису реални. Кад је био дете, Јан се дивно и завидно свом старијем брату Питеру који је истраживао дунгле у Бразилу и тибетским планинама. Доцније је постао дописник Тајмса у Москви, где је руководио агенцијом Ројтер.

За време рата, британски адмиралитет одлучио је да његово знање језика и способност искористи: примио га је у поморску обавештајну службу. Извршио је велики број тајних мисија о којима није волео да говори а као узгред треба поменути да је у Диепу открио тајне шифре немачке морнарице.

Флеминг је само једне ноћи 1941. године био сам са својим претпостављеним, адмиралом Готфрејом у Есторилу у Португалији, на путу за Вашингтон, где су њих двојица имали да воде разговоре о уласку САД у други светски рат. Рекли су му да су Лисабон и Есторил пуни немачких шпијуна који се сваке ноћи коцкају у казину. Флеминг је хтео да са својим шефом изблиза види те људе. Сели су за коцкарски сто.

Са 50 фунти стерлинга он је почео да игра и... три пута узастопце изгубио. Потпуно је пропао тако да је морао да узаме новац од адмирала Готфреја да би наставио пут. Тиме му се пружио прилика да направи три главе романа „Краљевски казино“ у коме је Џемс Бонд у току једне партије бакарне упропаштно опасног шпијуна по имену „Шифра“.

Нема више кајгане

„Пишем без стида, из задовољства и за новац, каже Јан Флеминг. То су исто радили Балзак и Дикенс и нико им то није замерио.“

Али, он и не мисли да је сличан овим славним писцима. Он је сматрао да је равна писцима криминалних романа. Његове су методе једноставне. Да би навео читаоца да окрене другу страну романа он га подстиче на све могуће начине. Џемс Бонд решава многе загонетке, прави разне пустиловине и многе једе. Међутим, његов творац — Флеминг није сладокосац. У првим романима Џемс Бонд често је јео кајгану. Издавач Флемингових романа скренуо је пажњу писцу да је то за једног тајног агента врло опасно: ако би Џемс Бонд успео да умакне, било би довољно обични неколико ресторана и упитати који то гост често једе кајгану. И — он би био ухавањен. Зато је писац променио његов јеловник.

Срећнији од свог јунака

Пре неколико месеци Флеминг је продао једном картелу 51 одсто своје добити, а она није била мала, него баснословна. Он је остао власник са 49 одсто. Његове романе чита преко 100 милиона људи, како мисле неки статистичари.

Поред свега овога Флеминг је водио врло миран и скроман живот од дана демобилизације 1945. године: те гет одело, лептир машина, отвореноплава кошуља, кратких рукава, јер се грози прљавих мажета. Не воли позориште, јер сматра да је тамо затворен у четири зида, презирао је пријеме који су често приређивани у Лондону. Био је нежан отац дедача од девет година.

Његов јунак Џемс Бонд био је лошије среће. Писац га је „оженио“, али је после неколико часова Бондова ле

ПОЗНАТИ ПИСАЦ КРИМИНАЛНИХ РОМАНА

ЈАН ФЛЕМИНГ (1908—1964), ЈЕ ПОЗНАТИ ПИСАЦ КРИМИНАЛНИХ РОМАНА И ТВОРАЦ ИЗМИШЉЕНОГ ДЕТЕКТИВА ЏЕМСА БОНДА, ЧИЈИ СУ ПОДВИЗИ ЧУВЕНИ ТОТОВО КАО И ОНИ КОЈЕ ЈЕ ПОЧИНИО ШЕРЛОК ХОЛМС. ИЗА ФЛЕМИНГА ЈЕ ОСТАЛА СКРИЛА РОМАНА КОЈИ СЕ С УЗБУЂЕЊЕМ ЧИТАЈУ ШИРОМ СВЕТА. ПОЧЕО ЈЕ КАРИЈЕРУ КАО НОВИНАР, А ЗАВРШИО КАО ПИСАЦ ВИЛИНСКИХ ВАЉКИ ЗА ДЕЦУ, ЈЕР СУ МУ ЛЕКАРИ ЗАБРАНИЛИ ДА СЕ УЗБУЂУЈЕ ПРИЧАМА О ДОЖИВЉАЈИМА ДЕТЕКТИВА. ОВДЕ ОБЈАВЉУЈЕМО НАПИС О ПИСЦУ И ГЛУМЦУ КОНЕРИЈУ, КОЈИ ЈЕ ИГРАО УЛОГУ БОНДА.

па жена Траса била убијена. Скрханог болом, писац је Џемса Бонда послао у једну нову мисију. Обично га је слао у најегзотичније топле крајеве света где се он упла

Глумца, Син Конери и његова живојна улога Џемс Бонг

Готово 1,90 метар висок шкотски глумца Син Конери који је, по општем мишљењу, на најбољем путу да помрачи већ постаријег Еди Константина игра Џемса Бонда.

Згодни би било када би се о глумцу који игра тајанственог агента могло да напише: „Али, стварно, у њему нема ничега тајанственог, његов живот је отворена књига“. За Сина Конерија ово, и поред најбоље воље, не може да се каже, јер његова званична биографија, звучи већ као детективска прича: „Када је Енглеска ушла у рат Син је мобилисан у морнарицу. Вршио је дужност на једном носачу авиона“. За његов дан рођења наведен

је 25. август 1930. А када се присети да је Енглеска у други светски рат ступила 3. септембра 1939. може се врло лако претпоставити како је сјајну улогу могао да има деветогодишњи Син на једном носачу авиона! Неке новине су објавиле да су Син и нови далеки преци били шкотски краљеви а његов отац је због лоших материјалних прилика морао да зарађује хлеб као шофер камиона.

У ствари Син Конери је рођен 1920. године у Единбургу као син возача камиона. Обешањак је био здрав као дрен и стално је изводио враћоломне подвиге а понекад се појављивао и у школи.

Лекарн шкотскују ПЕШАЧИТЕ!

Пола часа дневно изиђљено — десет година живојна гобијено

Десетогодишње дете које иде у школу, игра се за време одмора, трчи по ходницима или школском дворишту, пене се и силази стеницама — превали око 25 километара дневно. Према мишљењу лекара то је сувине за млад организам. Међутим човек од 50 или 60 година у већини случајева данас не пешачи више од једног или два километра дневно. А установљено је да би требало бар 6—8 километара.

Познато је да многе чувене личности воле дуго пешачење и да чине све да то постигну. Међу ове се убрајају Хрушчов, Линдон Џонсон, 81-годишњи шведски краљ Густав Адолф, Де Гол итд.

У Франкфурту је у клуб под именом „Задужбина пешача“ учлањено 22.000 лица од 6 до 83 године старости. Да би неко могао да носи клупску значку мора годишње да препешачи најмање 300 километара. До сада је само 700 чланова то постигло.

Један познати париски лекар препоручује својим пацијентима да пут од својих кућа до канцеларија бар једном превале пешке — ако није баш и сувине дуг. Он пријеза да ће на тај начин можда изгубити пола сата времена дневно али да ће живот продужити за пет до десет година.

У „граду сутрашњице“ чувеног архитекте Корбизјеа где се стамбене четврти на-

лазе 1—3 километра удаљене од пословних четврти — постоји специјална стаза за пешаке. Образажење за ово налазило у књизи о модерним болестима бостонског лекара Јанзена. Ту он указује да људи никад нису мање ишли пешке него данас и зато није никакво чудо што и поред бољих лекова има толико обољева јетре и крвотока.

Јанзен каже: „Познајем тридесетогодишњаке који у току дана ни пет минута не иду пешке. Пред кућом улазе у кола, у бироу стално седе и кући се опет враћају колима. Многи од њих чак верују да су спортисте, јер увече — опет седећи — гледају на телевизији пренос спортског догађаја. Штавише ни ловци ни рибари не иду више пешке; возе се колима до самог ловишта. Некада се међутим од железничке станице морао пешачити добар део пута, што просечно није трајало мање од једног сата. Наравно да у данашњим градовима где је ваздух препун бензинске паре, где су тротоари препуни света и где мора да се чека испред семафора — више није задовољство пешачити. Али то је ипак боље него стално седети и дозволити да ноге закржљају. Сваки разборит човек треба да је свестан да без телесног кретања скраћује себи живот и да је пешачење данас стварно постало животно питање.“

АГЕНТ 007 ОДОЛЕВА СВАКОЈ ОПАСНОСТИ

Ипак никад није понављао разред а када је напунио 14 година највећа му је жеља била да што брже заради новац.

Пошто није хтео да се упусти као шофер, морао је да се задовољи позивом кочијашевог друга на млекарским колима. Тада је избио рат. Можда је млади Шкотланђанин служио на носачу авиона али то се не може ни доказати ни оповргнути. Чињеница је да је изнео живу главу и да се по отпуштању из војске бавио најразличитијим професијама: био је мешач бетона и зидар а после прешао у „челичну брашну“ па молерску а коначно постао професионални пливач-спасилац. Али то мржа опет спада у подручје „приче о Џемсу Бонду“ као и вест да је радио као чувар мртваца.

„Нормални“ узгредни послови као што је прање прозора, чување беба, помоћни посао у канцеларији, којих се млади Конери вероватно прихватио — нису довољно атрактивни за биографију једног таквог агента и зато се и не помињу.

Учествовање на неким приредбама превело га је из примењене уметности у глумачку. Конкурисао је за статисти у једној музичкој ревији и пошто је тврдио да је перфектан играч примљен је. А кад је откривена превара дозволени су му ипак да остане у трупи као „девојка за све“.

Гурао је кулисе, лепио плакате, продавао програме и с времена на време помагао при осветљавању. Његова плата је била бескрајно мала али је зато приликом турнеја уздуж и попречно по Енглеској до тајчине проучио позоришни занат. Почели су да му дају и мање улоге. Али Син је тежио ка вишем. Напустио је позоришну трупу, конкурисао за једно лондонско позориште у предграђу, и на највеће изненађење, био одмах примљен.

Тако је могао да се као јунак у „командама са плаштом и мачем“ избесни на позорици. Једне вечери у мало позориште залутали су филмски људи, видели неустрасливог Сина у необично опасној улози и одмах га повели са собом. Улога коју су му доделили била је готово исто тако мала као и фирма која је убрзо после снимила пропала.

Али пошто је већ омиришао филмски живот он није клоњено када се поново без греша у цепу нашао на улици! Успео је да добије малу улогу у једном филму о Тарзану и другу нешто већу у језивом филму „Град пун ужаса“.

После тога се осетио као створен за сензационалне улоге и уз сва расположива

средства рекламе и добро снимљене фотографије — учествовао у конкурсу лондонског дневног листа „Експрес“ који је своје читаоце позвао да изабере глумца за неустрасливог тајног агента 007. Син је победио са огромним преимућством тако да његовим опасним пустиловинама на платну више ништа није стајало на путу.

Успех првога филма „Џемс Бонд 007 гони др Ној“, у коме поред Сина Конерија и грају готово потпуно непознати глумци, превазишао је сва очекивања која су већ итаче велика због његове огромне популарности из романа. Два следећа „тајна пројекта“ убрзо су стигла у филмски атеље. Није се много одуговлачило нити штедело. За „Белу удовицу“ Син Конери је добио чувену партикеру: Бину Лолобријиду. Само, он је није много штедео; после једне сцене шамирања превезана је у болницу са ишчашеном вилициом.

Ово је наравно искористио у рекламе сврхе а Син Конери врло добро зна шта треба да ради да би се о њему говорило. Кад год му се укаже прилика показује се у Џемс Бонд-позни и апсолутно не тли да су агенти са платна далеко боље плаћени него њихове праве „колеге“.

Купио је вилу у отменом предграђу Лондона, вози Ролс-Ројс и бави се мишљу да уреди тркачку шталу. Од 1961. ожењен је даровитом енглеском људицом Дијаном Чиленто. Да ли је брак срећан или не, да ли имају деце, не може се докучити. Можда је у праву што све држи у тајности — јер — то на крају крајева спада у занат једног тајног агента.

ЧОВЕКИ ВОДЕ

Свака жива ћелија у нашем телу садржи животног раствор различитих материја у води. Крв се састоји од преко 9/10 воде. Бубрези повремено имају 82 одсто воде. Мишићи се састоје од 75 одсто воде. У грањи јетре вода је заступљена са 69 одсто Чак и кости, наш „живи костур“, садрже 28 одсто воде.

У целини, ми се као физичко тело састојимо од 71 одсто воде. Воду, која непрекидно испарава излацајуемо у виду паре при издишању ваздуха, и ту животног течност морамо непрекидно узимати да бисмо остали у животу. Сваке године кроз своје грло примимо количину воде која је пет пута тежа од нашег тела. При нормалном трајању живота човек пије око 25 тона воде.

СИН КОНЕРИ ЈЕ СТЕКАО СЛАВУ КАО ЏЕМС БОНД

његовом имању, а волео је да прави колекцију старог новца.

Флеминг је почео да пише 1952. када је имао 44 године „да би мало смирио своје нерве“. После тога повукао се у своју вилу на морској обали, сео за писаћу машину и откуцао прву реченицу: „Врућина и дим из казине су непогодношћив у три сата ујутру. Џемс Бонд се од једном осети уморним.“

То је био почетак „Краљевског казина“ и рођења Џемса Бонда, једног од најпопуларнијих јунака ове врсте романа. Флеминг говори о Бонду с толико фамилијар-

Плаво чудо

Акваристи, да би одгајили неку врсту рибаца, шта све не раде: повишавају температуру воде, спајају у акваријум истуцани кречњак па чак и тресет, храстову кору и танин. Свака врста риба има своје особности! Али, једна је све прекардашила: она се размножава тек када се у акваријуму сипа неколико капи — коњака.

Ервин Хемке, који је први успео да одгаји такве рибаце, предложио је да се назове „плаво чудо“. Откуда она има праву страст за алкохол? Одговор није тежак: рибаца се гаји на пиричаним пољима у југоисточној Азији где периодично превину сићушне биљнице, при чему се издава алкохол. Мештани чак успевају да из такве воде праве алкохолне напитке.

ПРЕМА МИШЉЕЊУ НЕКИХ НАУЧНИКА РЕЧ „АМАЗОНКА“ ЈЕ СТАРОИРАНСКОГ ПОРЕКЛА И ПРВОБИТНО ЈЕ ГЛАСИЛА „АМАЗЕН“ ШТО ЗНАЧИ „СВЕ ЖЕНЕ“

АМАЗОНКИ

Крајем седамдесетих година 18. века у једној од лондонских улица често се могао видети просед човек у старом официјерском мундиру. Официјерска пензија омогућавала му је безбедан живот који је, углавном, проводио у оближњим крчмама. Када би Џејмс Греј ушао у гостионицу димени из своје глинене луле и затражио криглу пива, гостионичар би похитао да лично услужи уваженог госта.

Нико од познатика Џејмса Греја не би ни помислио да је он у ствари — жена. Њено право име било је Ханаб Снејл. Она се родила у енглеској војској Ворчестру и ту се и удала. После извесног времена муж ју је оставио, ступио у војску и отишао да служи у некој од прекоморских енглеских колонија. Ханаб Снејл је била одважја и одлучна жена: обукла је мушко одело и отишла у регрутациони пункт: под именом Џејмса Греја ступила је у пук који је кретао за Индију.

Неколико година тражила је Ханаб Снејл мужа-бегунца селићи се заједно с пуком из места у место. За то време она се толико укњижила у своју улогу — а војнички

живот је одговарао њеној одлучној природи — да више није могла да напусти пук, тим пре што су старешине веома цениле храброст Џејмса Греја. Ханаб Снејл је остала у војсци до пензије, а војничку униформу није скинула све до смрти.

Случај Енглескиње Ханаб Снејл није усамљен. Историја зна за више примера када су жене облачиле мушко одело и одлазиле у ратове. Учествојући у најжешћим биткама, оне су заједнички својом неустрашивошћу.

На Истоку су одувек добро знали да су жене најсмелији ратници. Лична гарда многих источњачких владара састојала се од жена, а у Африци се овај обичај сачувао све до краја прошлог века.

Схватање да је жена „слабији и нежнији пол“ релативно је новијег датума. О томе да је у египатским породицама жена глава куће, Диодор Сицилијански писао је с чуђењем: „Код Египћана царице су увек имале већи утицај и указиване су им веће почасти него царовима, а у брачним уговорима увек се истицало да ће старешинство над мужем припадати жени“.

Готово 2000 година после Диодора Сицилијанског, истраживачи Камчатке с не малим чуђењем открили су да су тамо мушкарици матене робови жена. Они су припремали храну, радили за жене и покорно подносили њихову тиранију.

О ратоборности Амазонки причале су се у древна времена читаве легенде. Хипокрит је тврдио да се свака Амазонка заричала да ће остати девица све док не убије три непријатеља. Није никако чудо да ми о античким Амазонкама имамо представу као о немилосрдним ратницима. Грчки извори, на које се и данашњи научници ослањају, говоре да се познаниство Грка са њима ограничавало само на ратна попришта. Легенде приписују Амазонкама учешће у тројанском рату, продирање у Малу Азију заједно са Кимерцима са Крита и најзад, продор у Атику, па чак и опсаду Атине.

Пре неколико година група француских археолога испитивала је у Сахари чувене фреске из Тасила. Вођ експедиције Анри Лот признао је на једној од слика угле-

дао ратну сцену на којој су били представљени људи с луковима. „На моје велико запрепашћење — пише Лот — показало се да су ти ратници жене, и то с једном дојком. Ми још никад нисмо наишли на слике жена-стрелца. Ово откриће обогатило је наше знање о необичним људима из периода номадског сточарства. Али, зашто једна дојка? Шта је то: уметничка слобода сликара или резултат намерне ампутације? И нехотично нам падају на ум Амазонке последњег краља Дахомеја, крвожедне жене које су представљале одбрану цара црнокожих, које су одсечале десну дојку јер им је сметала при затезању лука.“

Анри Лот мисли овде на женску гарду краља Дахомеја која је била главни ослонац његове ратничке силе. Енглески истраживач из прошлог века Џон Данкан, који је боравио у Западној Африци, забележио је да је женска гарда имала десет пукова са по 600 ратница у сваком. Та гарда је водила крваве ратове са суседним државама и племенима и била је чувена по својој храбро-

сти. Крајем 19. века баш те жене-ратнице пружиле су најжешћи отпор француским колонизаторима када су наумили да заузму њихову отаџбину.

Дахомеј није једино афричко краљевство где је војска била састављена од жена. У 16. веку главни војни ослонац краља државе Мономотапа (сада територија Јужне Родезије) били су његови неустрашиви женски легиони који су уливали страх суседним племенима. Чак и најпрекаљенији ратници разбежали би се чим би чули карактеристичне борбене поклике — завијање жена.

О постојању жена-ратница у срцу Европе у 8. веку говори нам историчар Карла Великог Павле Ђакоп, описујући у својој „Историји Лангобарда“ њихов сусрет са Амазонкама које су им препречиле пут. После двобоја једне Амазонке са вођом Лангобарда, жене су их пропустиле. „Од неких људи сам сачувао да и данас у деветинама Германије постоји народ ових жена“ — завршава Ђакоп.

Амазонство се јавило као нека врста заштитне реакције матријархата који је изумирао. У неким случајевима, нарочито у Африци, борба преживелог матријархата с новим патријархалним односима доводила је до стварања тајних женских удружења и заједница.

У Африци су дуго постојале десетине оваквих заједница и све оне су имале велику власт и огроман утицај. Једна од њих била је „Бунду“ у Нигерији. Жене које су припадале њеним вишим ранговима, украшавале су руке и лице белом бојом и одевале су се у црне плаштове. „Ове жене имају толико власти — пише познати етнограф Липс — да могу да казне, па чак и убију сваког човека који продре на њихову неприкосновену територију“.

Друга слична заједница „Иенхе“ — постојала је на територији Гане.

Занимљиво је да је свака жена која је била примљена у „Иенхе“ пре свега морала да научи тајни језик „агвингбе“. Прошавши кроз нарочиту обуку и вративши се кући, она још пуна четири месеца није смела да разговара на свом матерњем језику већ само „агвингбе“.

Женски језици, или бар на рочити дијалекти, сачували су се не само у Африци. Трагови овог обичаја могу се наћи, на пример, на Мадагаскару где постоје речи, па чак и читаве реченице, које употребљавају само жене у међусобном разговору. Занимљиве примере тајних женских језика“ пружа нам и Америка. У области Мисисипија живе Натчи-Индијанци. Поред језика којим говори цело племе, жене имају свој језик, жаргон запрва, који разумеју само оне.

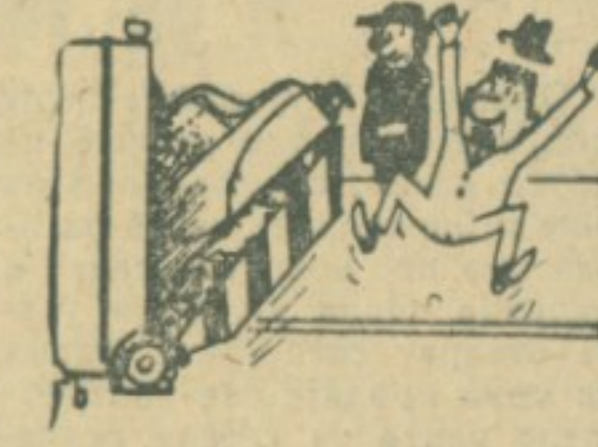
Догодило се у...

... Флориди. Полиција већ дуже времена трага за једним провалником чији су особени знаци: сузе. Приликом сваке провале он добије први напад плача и са својим плесом напушта место преступа лијући крупне сузе.

... Арду. Напад на једног благајника који се са новцем за исплату службеника враћао из банке, био је за двојицу разбојника тешко разочарање. Уместо да му отму ташну с новцем, сви су му из друге руке испрчили другу, сличну ташну, у којој се налазио његов доручак: пар кобасица и термос са топлим чајем.

... Вирџинији. Непријатно изненађење доживео је Чулијан Томсон са својим европским малолитражним аутомобилом: једна аутоматска кола за чишћење улица покупила су и убацила у своју огромну „челуст“ заједно са уличним смећем и његовом аутомобилом.

... Квинсленду. У оквиру карневалских свечаности које се одржавају у Квинсленду сваке године, биће приређена трка крокодила. За ову трку један укротитељ звери тренира пет крокодила. Трке ће се одржати на тениском игралишту.

Занимљивости са прве олимпијаде

На ускршњу недељу 5. априла 1896. године обновљене су олимпијске игре. Било је већ минуло 1503 године од дана када је император Теодосије забранио ова најстарија спортска такмичења. Многе државе — њих 34 на броју — обећале су да пошаљу своје представнике на прве обновљене игре у Атини, али на теренима се појавило само 12 националних екипа са 285 спортиста. Међу њима није било ниједне жене.

Атински стадион подсећао је својим обликом на циновско латинско слово „U“ и на његовим мермерним трибинама могло се сместити 80.000 гледалаца. Меке, црне стазе за трчање, са завијаницама под готово правим углом, неиздржљива врућина и облаци прашице над стадионом, омели су спортисте да постигну високе резултате. Ипак, прва нова олимпијада није прошла без занимљивих догађаја.

Немачки атлетичар Фриц Траун, чији је „фах“ био трчање на 800 метара, испао је из такмичења већ после првих сусрета. После тога он се упознао са Енглецом Боледомом и пријавио се с њим за тениско такмичење у паровима и — освојио је златну медаљу. Организатори игара дозвољавали су наступање на играма чак и туристима, спортским аматерима, који су се у то време нашли у Атини.

Занимљиво је било посматрати старт тркача: стојећи, полусагнути и опирући се на палицу, чекали су знак: напред. На Американца Буркеа, који је ризиковао и применио данас уобичајени начин старта, сручила се киша подсмеха и поруга. Али, сви су замукли када је у трци на сто метара стигао први преваљивши стау за 12 секунди.

Домаћини су велике наде полагали у своје бацаче диска. Јер, мислили су, још старим Јелинима ова врста спорта била је добро позната, мада су они у Олимпији бацали бронзане и камене дискове. — Месецима су тренери спремали своје спортисте за победу и њихово разочарање било је безмерно када је Американца Боб Гарет, за кога се говорило да је овај спортски реквизит први пут видео у Атини, бацно диск 29, 14 метара и оставио далеко иза себе све грчке „дискобулосе“. Тек пред смрт 1961. године, осамдесет петогодишњи шампион испричао је да је „тренирао у Америци с металним диском много тежим од онога који је бацно у Атини“.

За најбољег мечаваца на првој новој олимпијади сматран је Аустралијанац Феликс Шмал. За време његове борбе са Грком Георгијадисом Шмал је задао од-

»ВАЖНО ЈЕ ЗАРАДИТИ — ПОСАО НИЈЕ ВАЖАН«

Недавно је вест која се појавила у неким њујоршким новинама дала најбољу карактеристику времена у коме живимо: важно је имати идеју и зарадити а начин — није важан. Оглас објављен у једном листу из Гринвич-Вилиџа гласи: „Нудим се на услугу: ја сам глупак. Моја интелигенција медиокритета и моје невешто понашање омогућиће вашим аваницама да се осећају супериорним.“

Отада овај досетљиви човек не зна где му је глава од посла. Његово време је толико испуњено да је приморан да запосли не само своју мајку која седи поред телефона и прима поруке већ и екипу

„глупака“, ипак довољно интелигентних да би одговорили на сва питања слободно и правих глупака. Тако се од једне идеје створила права уносна трговина.

ЧУВАРИ БИФТЕКА

У мајама бичу студенти су решили проблем летовања на тај начин што су измислили посао „чуvara бифтека“. Они се запошљавају у кухињама великих хотела и ресторана као помагачи шефова кухиња које обавштавају када је бифтек добро испечен односно тачно онолико колико гост захтева. Како је то посао који захтева непрежидну пажњу они су увек добродошли у кухињама. Поред новца и хране, имају и слободно време између оброка које могу да користе по жељи.

И ОД ТОГ ПРИХОДА

Омладина Њујорка је своје допунске приходе решила на други начин; сакупља позоришне и биоскопске карте на излазима из познатих сала и дворана. Онда ујутру и увече отвара специјални штанд на коме продаје ове употребљене карте уз гласну рекламу: „Покажите вашим суседима да сте културна особа“. Не треба ни рећи да су им главне муштерије провинцијалци и странци који по повратку са пута увек могу рећи да су били и том и том чувеном позоришту, биоскопу и слично.

РАДИО-ШОФЕР

Немачки студент Вернер Бирибах добија новац за годишњи одмор захваљујући свом изуму: радио-шофера. Не радио-таксисте, јер оне ма никакво возило. Једноставно он себе изнајмљује било коме власнику кола који не жели да вози, или коме је привремено одузета возачка дозвола или слободу који хоће да се пред пријатељима прави важан, јер Бирибах има

колекцију разноразних ливреја и његова муштерија може да одабере коју жели. Поред телефона се налази један његов друг који прима поруке и преноси му их преко малог радио-апарата са кратким таласима који он непрекидно носи о врату. Поред тога он познаје живописна насеља, чувене хотеле и плаже које треба посетити. Портирима великих хотела је такође оставио своју посетницу на којој пише: „Било кад, било где, и у било које време. У свакој прилици изнајмите Вернера Бирибаха, приватног шофера у униформи који ће возити ваша кола.“

Изгледа да је иницијатива Вернера Бирибаха позната и у Лондону где је једно туристичко друштво изнајмило 12 младих возача, који седеју за волане странаца и развозе их по лондонској гужви, где они сами зато што возе десном страном не умеју да се снају.

БЕЛА — ОГЛАСНА ТАБЛА

Млади Италијан Карло Маранели је дошао на идеју да своју главу оћелавелу после неког обољења претвори у покретну огласну таблу. Његов једини посао је да тумара по некој од чувених италијанских плажа. „Оглас“ на његовој глави привлачи радознала купача, а њему доноси много новца без много труда.

ПЛАВИ ШЛЕМ, ЦРНЕ ЧИЗМЕ...

У Лондону такође постоје од пре извесног времена младе такси-мотоциклисткиње са плавим шлемовима и у црним чизмама. Путник заузима место за возача који вешто ма

неврши кроз лондонске закрчене улице а осим тога са мотоцикла се могу боље да виде знаменитости Лондона. Девојке на тај начин варају новца за распуст.

КО СУ БИЛИ ГУСАРИ

— 1 —
ПОЈАВА БЕРБЕРА

Са повећањем и развојем поморских република трговина поново цвета у Средоземљу. Путевима за Исток редовно су пролазиле велике галије из Бенове и Венеције, Шпаније и Француске. Са трговином се поново појавио и пиратство, али са новим пиратима. То су били Бербери, хамитски народ из данашњег Марока, Алжира и Туниса, познати по својим турбанима и богатој разнобојној одећи. На својим бродовима на весла, пловили су између острва и покрај стеновитих обала у потрази за европским бродовима да би их напали и опљачкали. Међутим, у првим вековима нове ере они нису представљали озбиљну опасност.

— 2 —
НЕСРЕЋАН ВЕК

Агресивност и моћ пирата Бербера повећавала се постепено. Беновљани реше најзад да их 1390. године нападну у њиховом гнезду на туниској обали. Француска и Енглеска су послале у помоћ своје трупе које су се искрцале са Беновљанима на пиратској земљи. Енглески стрелци су били извршни и могли су да натерају пирате да се повуку у своје утврђене градове, али зато што нису имали снажну артиљерију и због слабих својих утврђења напади им нису успевали. Опсада пиратског гнезда је трајала два месеца и после је закључен мир. Европљани су се вратили својим кућама, али ни као победници, ни као побеђени.

Међу пионире основног музичког просвећивања Срба, убраја се Аксентије Максимовић који је био и диригент и композитор и писац три педагошке публикације: Изучавање виолине помоћу народних песама, Правила о учењу нотног појења и свирања на виолини и Мале букварне читанке за народ — о вокалсању (певању).

Иако је тек пред крај живота (1871) пошао у Праг, где је после две године умро од туберкулозе, — да на Оргуљашкој школи учи музику он се већ њоме бавио у гимназији у Сремским Карловцима. У своје село Долово крај Панчева (где је рођен 1844) није се враћао него је напустио студије технике у Бечу, дошао у Нови Сад да од 1865—71. буде капелник у Првом српском позоришту.

Запажен већ по својој првој хорској композицији „Где је српска Војводина“ на револуционарне стихове Влади

ПРВИ УПУТИ

мира Каћанског он је писао и музику за драме приказиване у позоришту: Матије Бана, Јована Суботића, Антонија Хаџића, Илије Округића и других али су му најпознатије песме које су и ван позоришта стекле широку популарност: „Бербери су први људи“ за комедију „Честицам“ Косте Трифковића, и „Еј пусто море, еј пусти вал“ за драму „Максим Црнојевић“ Лазе Костића.

Као писац „кажипута“ учитељима основних школа о нотном појању показао је сав свој младалачки полет али и недоученост. Ипак за оно време (1871) када је књига изишла — било је то веома корисно упуство.

„Певање или свирање је вештина којом казујемо оно што осећамо“ — пише он, али треба знати како ће се оштета рећи. Као што за чита-

— 3 —
ГАЛИЈЕ/ЈУЛИЈА II

Неуспела опасана дала је нову смелост Берберима и истеривање Мавара из Шпаније је означило прави рат између муслимана и хришћана. Бербери су саградили још снажније бродове са једрицама поред весала и послали их ка још удаљенијим областима. Један напад 1504. године узбудио је целу Европу: два највећа ратна брода папе Јулија II послала су из Бенове натоварена скупом робом намењеној Чивитавеккији. Недалеко од острва Елбе, први од ова два брода нашао се у близини једне мале галије. Командант папског брода Пиоло Виктор није имао никаквог разлога да се узнемирава, јер се већ много година пирати нису приближавали италијанској обали. Због тога је он мирно наставио пут.

— 4 —
РИБОБРАДИ

Мала галија одједном изврши брзи маневар и нападе папски брод. Морнари су једва имали времена да виде палубу галије по којој је као у мравњацику врело мноштво турбана и бурнуса. Стреле су падале на папски брод као комарци и десетковале морнаре. Неколико тренутака касније Бербери су успели и да пређу на брод.

Капетан муслимана који је витлао у вис својом кривом сабљом први је ступио на палубу. Један хроничар га овако описује: „Није био сувише висок, али добро грађен и чврст. Коса и брада су му били пламено црвене боје.“

Звао се Аруф. Од његовог имена је ускоро почело да дрхти цело Средоземље.

дириговање: њак ће певати целу ноту док учитељ четири пута махне — прво ће дупти у скамију а онда ће морати другу, трећу и четврту четврт „у ваздуху дати“.

Ако нота над собом има круну онда је треба певати дуж мада није „опредељено“ колико — него по вољи и потреби, а ако су ноте доле „везане“ пева се само име прве ноте и продужи до четврти, ако је „такат“ четири четврти.

Може да се пева у два регистра: из груди и из грла (фалсет). Али ово друго само нежење (незналице) раде јер се одмах примети да је глас „слабији и тавнији“. Тако исто не треба певати кроз нос или „као да ти се језик за небо од уста прилепи“.

Да се не би глас кварно на сме се певати бар два сата после ручка! али не каже да ли то важи и за после доручка и вечера.

ПРИЈАТЕЉ У НЕВОЉИ

Професор др Лудвик Хиршфелд родио се у Варшави, у оном њеном кварту где су живели Јевреји, вековима потискивани у посебне делове града да се не би мешали с добрим хришћанским душицама. Његови родитељи били су ипак толико имуни да су своје талентовано дете могли да пошаљу на школовање у Немачку, где је млади Лудвик завршио медицинске науке, па се већ и као студент нарочито истакло. Све своје испите завршио је с одличним успехом. На медицинским студијама у Берлину био је међу првима; постао је и асистент канцелорског института у Хајделбергу, а потом је прешао у Цирих, где је при Катедри за хигијену изабран за доцента.

Племенита одлука

Први светски рат провео је као бактериолог и хигијеничар српске војске на солунском фронту, а за време другог светског рата доживео је све ужасе и најчудовишња уништавања Јевреја у варшавском гету, у коме је и он био заточен. Према ономе што су Немци својим зверствима вршили над Јеврејима у варшавском гету, Дантеов пакло „могао је да представља само песничку идилу у поетским изразима“.

Као доцент у Цириху млади и уважени доктор Хиршфелд, тих и смирани научни радник, постигао је врло значајне резултате у испитивању крвних група, што ће касније бити од нарочитог значаја у трансфузијама крви. У то време, кад је већ букнуо први светски рат — немачки научници — сасвим су искрено говорили о светском националном egoizmu. Лозинке љубави претвориле су се у своју властиту карикатуру...

„Па шта треба сада ја да радим — упитао се скромни јеврејски научник — да ли да наставим овај свој рад који може да ми донесе личну славу, или да својом науком помогнем онима који у слави гину бранећи своју отаџбину...“ Тешко је напустити већ врло успешно започети научни посао кад и експерименти показују да је научник на добром путу. „И тако сам живео у унутрашњем нескладу док нису почеле да се шире страшне вести о епидемији пегавог тифуса у Србији. Писало се како хиљаде гину, како епидемија уништава градове и села, како нема лекара, болничарки, како мисије из целог света јуре у помоћ, али су немоћне у том пожару“.

Научник Хиршфелд сетно се и патње својих истоверника у затвореним и прокаженим јеврејским кварталима не само у Варшави већ и свуда по свету. „И тада сам осетио онај зов крви, онај ратни поклич којем се никада нисам могао одупрети... Помислио сам да сам по струци хигијенист и да српски народ овакако има право да му се пружи помоћ“.

Молба у прави час

И тада, фебруара 1915. године др Хиршфелд упутно је своју молбу српској влади, која се налазила у Нишу, — с образложењем да ће све своје знање и способности уложити за спасавање јуначког српског народа од страшне и опаке епидемије, најзлогобнијег пратиоца ратних страхова и разарања. Понуду већ познатог епидемиолога др Хиршфелда српска влада је свесрдно прихватила. На поласку у далеку Србију један од чувених професора на Циришком медицинском факултету, рече младом доценту: „Ако хоћете

да извршите самоубиство, зашто путујете тако далеко. Пато је безнадежна борба. Убити се можете и овде кад год то зажелите!“.

Србија, година 1915. На фронтима је било затишје. Велика аустријска офанзива катастрофално је скршена. Славне победе српске војске прочуле су се читавим светом, али тада је завладао ужасан помор од пегавог тифуса. Огромна аустријска војска повлачила се у паничном страху и оставила иза себе шездесет хиљада заробљеника. Али Србија за те заробљенике није имала ни довољно хране, ни где да их смести, ни дезинфекционе апарате. Ускоро су сви заробљеници били вашљиви, а слу-

ра окоро сви боловали, умрло их је двадесет и шест“.

Др Хиршфелд искрцао се у Солуну и тада се упутно према Србији. Већ од грчке границе — „на железничким станицама војнике су шкروпили некаквом смрдљивом течносту, а за цивилно становништво железнички саобраћај био је потпуно забрањен услед епидемије“. Ужас свуда; поред станице, као у хватове лежале су наслагане лешине. Никад и нигде дотада једна епидемија није узела толико маха. Мала победничка земља умирала је сама од себе...

Живи нису стигли да сахране мртве

Др Хиршфелд затражио је од српске владе да га пошаље у центар епидемије. „Кад то желите, докторе, — рекоше му у врховној команди, пођите у Ваљево, јер је ту био почетак епидемије“. — „Крећем

сам, носећи у себи жељу за борбом и жртвовањем“ — а у Ваљево, у тим страхотним ратним приликама, млади доцент не може да прибави ни најужујнија средства за лабораторију. У Ваљево је већ радила француска лекарска ми-

сија, али и њени чланови били су већ десетковани. Болнице, уколико су уопште могле тако да се назову, биле су прави пакао. „Лакше болесни излазили су у варош да набаве храну. У болници су лежали по неколицина у једном кревету, а обично ипак на на поду. Понекад је у делиријуму неки од њих скакао и бежао у варош у кошуљи, ширећи страх и епидемију. Из наше болнице побегло је неколико болесника у бувиљу и удавило се у оближњој реци. Нису људи могли стићи да сахране мртве. У близини болнице слагане су гомиле лешева. Било је случајева да су грешком на гомиле лешева стављали и оне у несвести...“

Скромност и признање

Др Хиршфелд ангажовао је сваког здравог човека у Ваљево да му помогне у сузбијању епидемије. У том погледу био је и ванредно строг, чак и груб, јер се радило о спасавању народа, а не само о уљудним лекарским саветима. Никаких серума није било, али једино што је могло да се учини — то је била општа дезинфекција — сви Ваљевци — варили су себе и своје ствари у врелој води, праили се и рибали. „Затражио сам одговарајућу количину сумпора и заједно с градским лекарима дезинфиковао сам доловце све станове и све ствари“.

„Чистили смо се и трепали од све гамаци, каже др Хиршфелд, и ја сам то врло строго наређивао, јер без икаквих других средстава то је био једини, а свакако и најбољи лек против ужасне поеме која је уништавала Србију. Такве мере прихваћене су и у осталим деловима Србије, где је завладала епидемија, те су мене почели да сматрају за победничког вођу борбе против епидемије, а

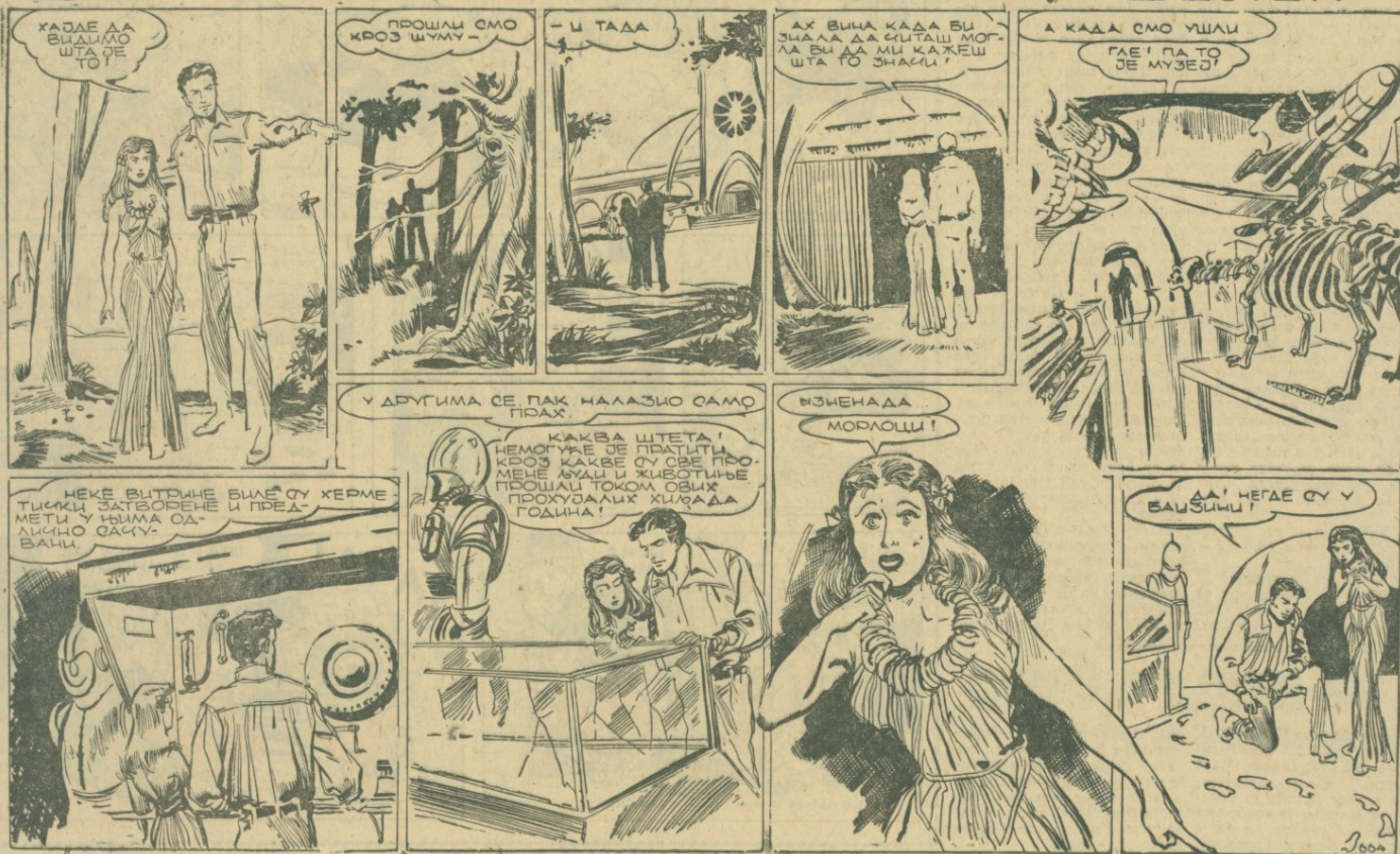
ипак су главну заслугу имали српске лекари, а моја улога је пре била у уједињавању и буђењу њихових напора“.

Из сасвим скромних средстава: од петролејских канти, од нешто мало картона, од цевчица намењених употреби за поједине лекове др Хиршфелд је направио своју лабораторију и убрзо у њој одгајио непознате вакцине, које су се показале као тифус А. То су биле једне од првих вакцина паратифуса А одгајених у Европи...

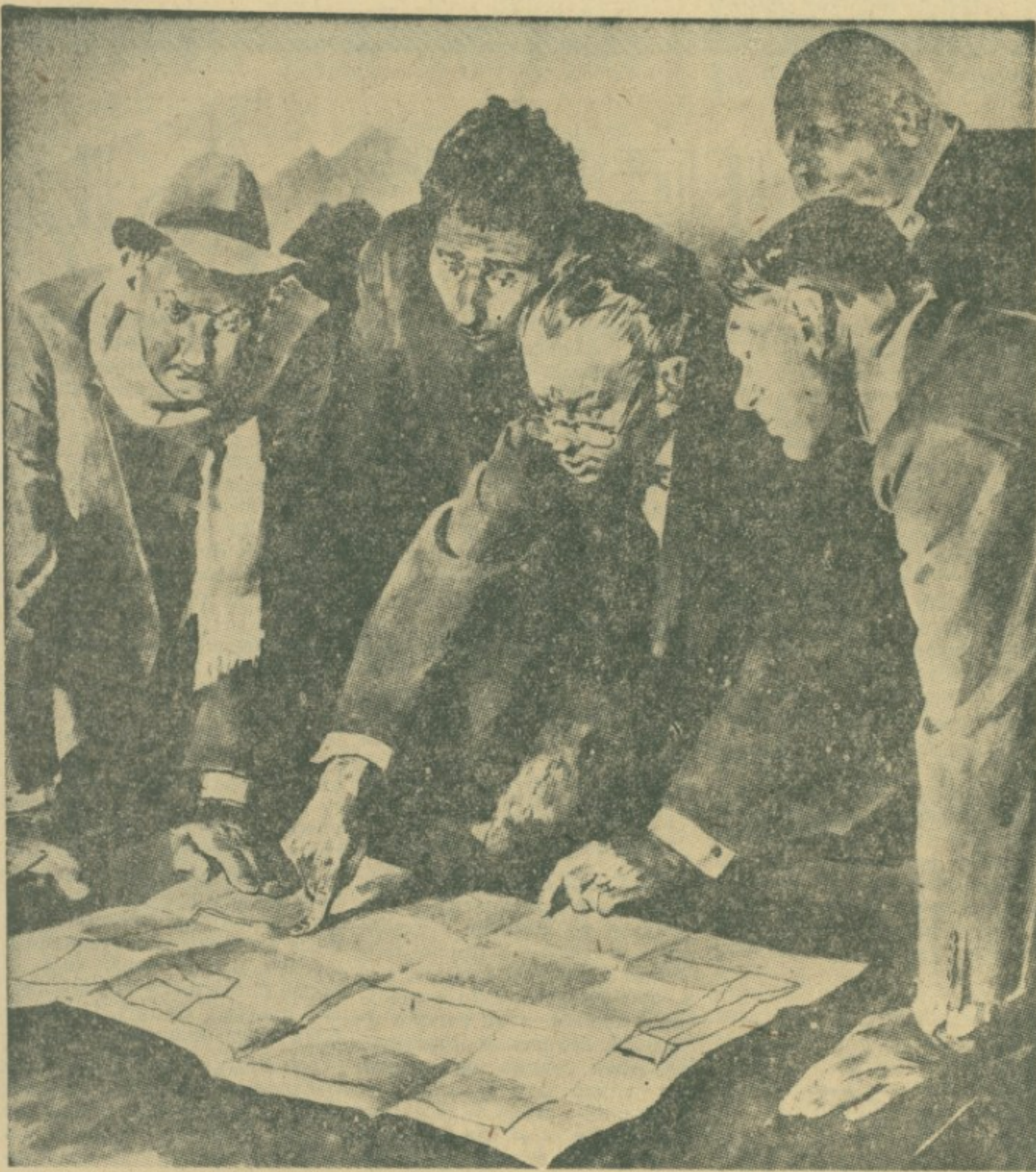
У тој борби против страшне епидемије тифуса у Србији, која је трајала читаво пролеће и лето 1915. — она је била на крају савладана. „Али су српски народ чекали нови удари и ваља јединствена голгота какву је тада историја познавала“. Треба напоменути да је доктору Хиршфелду у сузбијању епидемије тифуса помагала пожртвовано и његова млада жена, која је убрзо после њега из Швајцарске стигла у Србију. И она је била лекар епидемиолог.

Са српском војском и избеглицама Албанију је прешао и доктор Хиршфелд да би на солунском фронту наставио свој већ у Ваљево започети рад. Био је оснивач и шеф војног Бактериолошког института, и као научник пружио је огромну помоћ српској и савезничким војскама у сузбијању разних епидемијских појава. После рата био је шеф Бактериолошког завода Главне војне болнице у Београду, да би се потом вратио у своју отаџбину, Пољску где је развио широки научни рад. За време немачке окупације велики лекар и научник, дивни човекољубац Лудвик Хиршфелд свој јеврејског народа, о чему је оставио дубока потресна и увек опомињућа сећања.

ВРЕМЕЛЛОВ ПО РОМАНУ Х. Ч. ВЕЛСА

ПРЕДОСЕЋАЊЕ

лара у малим новчаницама, што је било погодније за трошење. Једино је код излаза из фабричког круга стражар био мало тврдоглав. Питер га је једним хицем у раме умирио, таман колико нам је било потребно да прођемо кроз капију. Али хитац је узбунио другог стражара који је, изгледа, имао директну везу са најближом патролом, јер није прошло ни 30 секунди а ми смо већ чули сирену полицијских кола.

Овога пута Стрела није спавао, возио је вешто и брзо, свестан да сада све зависи од њега. Ја лично у том тренутку не бих сео за волан, макар добио и половину плена. После седмог прелаза полицијска кола су нас открила и да ла се у потеру. Али то је за Стрелу била ситуација; наша су кола била брза, а он одличан возач.

Када смо избегли потеру изишли смо из непосредне зоне коју су могли одмах да блокирају — и измакли смо им. Десет минута касније били смо већ у „бази“. За нама више нико није јурио. Све је прошло без грешке. Почели смо један другом да честитамо и ја сам почео да се смирујем и да се питам зашто сам се уопште толико бринуо... Одушевљење ме је загрејало. Прешли смо из мога Шевролета у „Стрелин“ Бјунк; у одељак за пртљаг смо смести-

ли плен и кренули у Честер, где нас је Цигер чекао са резервисаном собом.

Све је ишло лако до тренутка када су се кола прозоро укопала на самој раскрсници усред центра. Стрела није успео да крене. Иза нас су се нагомилала кола, а они нестрпљиви су почели да свирају. Стрела је све покушао... али без успеха. Кола као да су постала мазга. Главна незгода је била што смо стојали наспред раскрснице где се стварао све већи хаос. Ускоро смо чули и сирену полицијских кола која су се некако провукла до нас. Један полицајац се појавио на прозору поред Стреле. Запитао га је што прави такву гужву. После овога ствари су узеле такав ток да нисмо успели ни да помислимо да нешто предузмемо у своју одбрану. Изгледа да смо се полицајцу у-

чинио сумњиви, јер се одједном око нас створило пет полицајаца са упереним револверима. Све се одвијало муњевито тако да ни Питер ни Емил нису имали времена да употребе артиљерију. Полицајци су нас љубазно замолили да сиђемо, узели кључеве од кола, отворили задњи део за пртљаг, нашли плен... и — све је било готово. У ствари, човек као ја, са развијеним предосећањем, требао би да се посети неким бољем послу. Било је ту нечега што није ишло. Не бих могао рећи ништа против Цигера, али се зато све могло пребацити на „Стрелу“; довео је свој Бјунк из топле Флориде у ледену Филадельфију искувише на брзину. Стручњак какав је он требао је то да предвиди и у хладњак стави антифриз.

РЕКЕ У СССР

Советски Савез заузима прво место у свету по броју река и њиховој дужини. Утврђено је да има 777 хиљада река, потока и повремених токова са укупном дужином од 5 милиона километара. Међу тим рекама 91.300 дуже су од 10 км, а 31.200 имају токове дуже од 100 км. Све реке СССР уносе у море, океане и језера без отока сваке секунде просечно 138.000 кубних м воде. Најбогатија водом је река Јенисеј која даје Северном леденом океану годишње 550 милијарди кубних м воде, тј. колико заједно имају Волга, Дњепар, Северна Двина и Печора.

Дојурили смо из Цексонвила у Флориду где нас је дочекала цича зима, мртви уморни и поред тога што је за вољаном био „Стрела“. Ипак, рад за Цигера ми се увек допадао. Знао сам већ добро са колико прецизношћу он припрема „посао“, и то је значило осећати се бескрајно сигурно.

Због свега тога нисам могао да објасним откуд ми овога пута такво осећање неизвесности. Био је ту и Питер са својим непогрешивим револвером, па онда неки Емил. Требало је да се сви окупимо на закажаном месту што пре.

Једино што ми Цигер није рекао било је да у Филадельфији влада толика зима. У својој спорској кошуљи и латинским панталонама осећао сам се као цврчак у јануару.

Зауствовали смо се у хотелу на јужном прилазу Филадельфији и одатле позвали Цигера који је убрзо стигао. Он сам никада није учествовао у акцијама, али је план од А до Ш био његова замисао.

Напољу је падао снег и зато нас је Цигер прво послао у град да купимо топла одећа. Сачекавши у хотелу наш повратак изложио нам је план: била је у питању једна фабрика средње величине у коју је стизало много новца за исплату радника и намештеника. Цигер је умео све да предвиди. Пошто је напад требало да изведемо усред дана, док се околно врз мају чувари и полицајци, морали смо прво украсти кола да би се лакше затро траг. А за то сам ја био специјалиста и због тога сам и био узет у обзир као члан „тима“.

Мој задатак се састојао у томе да ујутру украдем једна кола и предам их „Стрели“, који ће нас тим колима попутити по извршеном „удару“. Снег је целу ноћ падао и ујутру се жива спустила испод нуле. Када смо устали „Стрела“ се нарочито добро осећао.

— Хоћеш ли да нас убедиш да ти се ово време допада? — упитах га ја.

— Да ли ми се допада? — повикао је. — Још питах: па то је да полудим од среће! Ово је баш идеално време!

Просто не бих могао замислити боље!

— Да ли би можда хтео да ми откријеш зашто га сматраш тако добрим? — запитао сам.

— Па то је бар јасно: да ли си некад видео стражаре да некога јуре по залеђеним путевима? Они се боје да опасном возњом не угрозе безбедност других, да не изазову сударе и слично. Мене, међутим, такве брига не море. Биће то фантастично бекство. Само ти то препусти мени!

Припреме су почеле још у 3 сата изјутра. Ја сам у Филадельфију кренуо возом и није ми било тешко да „одаберем“ један „Шевролет“ паркиран преко ноћи на улици. Стигао сам у базу коју је Цигер изабрао. Сви су већ били на окупу. „Стрела“ је испробао ауто и одмах му се много свидео тако глудако посао. Све је било тачно како је Цигер рекао — и изван фабрике и у њој. Пропуснице којима нас је снабдео, као и фабричке ознаке, допустиле су нам и улазак у фабрички круг и кретање без сметњи. Наша кола смо паркирали у близини места где треба да стигну блиндирана кола с новцем, али тако да не падају у очи. Било је нешто после осам и спремили смо се на дуже чекање.

Стрела је заклопио очи и почео да дрема, као да нема баш никаквих брига на овом свету. Емил и Питер су пушили и мирно разговарали.

Напољу је било најмање десет испод нуле тако да чак и савршени уређај за грејање у колима није успео да ме загреје. Кола су наишла око подне. Скривени и неприметни пусти смо их да уђу са новцем, а затим и да изиђу. Када су блиндирана кола отишла сачекали смо још 15 минута и онда одлучно кренули у акцију.

Цигер је са својим достављачем направио прецизан план: све смо знали, где стоје долари, у колико врећа су смештени, ко је требало да нам их „да“ и колико ће људи бити околно. За седам ми-

нута све је било готово и наш Шевролет је кренуо. Имали смо више од 150.000 до-

ОД КОЈЕ БОЛЕСТИ ЈЕ УМРО КАРУЗО:

Еврико Карузо (1874—1921), највећи тенор XX века“ живео је свега 48 година. Мада је умро у једном напалитанском хотелу на путу из Соренте у Рим, где је пошао на лечење, објављено је да је умро од рака у грљану.

Међутим новија и тачнија испитивања његове болести показују да је он највероватније умро од рака у плућима, који у то време није био тако честа болест као данас, и тада се није могла увек тачно дијагностиковати.

ПРОБЛЕМ ВОДЕ

Последња свеска унеско-вог „Курира“ посвећена је води у свету. Две године су геолошки и хидротехнички стручњаци проучавали безводне крајеве у 43 мање развијене земље и дали своје мишљење како да се реши проблем снабдевања водом.

Совјетски стручњак Владимир Кунин, специјалиста за

тај резервоар не би могла да испуне за 132 године све реке на свету. Укупна количина подземних вода процењује се на милион кубних миља. Свеже воде у језерима има 30 хиљада кубних миља, а слане језерске воде 25 хиљада. Предвиђа се и десалинација морске воде и језерске слане воде, мада је тај процес скуп.

Стари народи нису увиђали однос између кише и подземних вода. Грчки филозоф и астроном Талес из Милета, у седмом веку пре наше ере рекао је: „Воде океана продиру дубоко у земљу под притиском ветрова а затим избијају из земље и снабдевају изворе“. Платон је такође мислио да вода долази на површину земље из дубоких понора који допиру до центра земље.

„Моја посматрања кажу — мислио је Сенека — да киша не може да нам објасни формирање извора, јер кишница не продира у земљу дубље од десет стопа (око 3 метра), а очигледно је, да изворска вода долази из много веће дубине“.

Тек у XVI веку наука је почела да даје објашњења слична данашњим запажањима.

Око 97% воде у свету налази се у океанима. Преко две трећине резерви свеже воде је у замрзнутом стању

у глечерима и поларним леденим бреговима. Ако би се отопили ледени антарктички брегови, добило би се око 7 милиона кубних миља воде.

Сва вода долази из океана и враћа се у њих сталним кружењем воде у природи. Запремина испарене воде не достиже њен сто хиљадти део на земљи. Испарења од вегетације су знатна. Једна главица купуса може да апсорбује и испари скоро један литар воде, а обична воћка или дрво до 200 литара. Огромне резерве подземне воде веће су 3600 пута од текућих река у свету.

Велики и тежак проблем је загађена вода, у ствари отпадна вода од индустрије. И код нас је та невоља захватила чисте и бистре планинске воде, као што је и Лим. У току само једне године у француске реке доспевају огромне количине загађених материја. Да би се оне прикупиле, требало би десет хиљада возова, од којих би сваки носио по 600 тона.

хидролошке проблеме у безводним крајевима, сматра да су подземне воде неизмерно благо. Па његовом мишљењу, на 500—600 метара у дубини земље има толико воде, да

ЖИВИ ИНДИКАТОР МЕТАНА

Познато је да се изнад блатишта и баруштина сакупљају велике количине метана — барског гаса. Међутим, мање је познато да је барски гас права „лопластница“ за комарце. Пред непогоду ројеви комараца као да полетну по самој земљи. И та појава није случајна: пад ваздушног притиска — предзнак непогоде — траћен је појачаним избијањем гаса из земље.

На отвору једне пукотине у једном руднику радници су приметили ројеви комараца који су се не само „гурали“ испред

пукотине, већ су покушавали да продру у њу. Касније је утврђено да се тог дана вршила дегазација рударског окна и да је због тога, кроз пукотину, отицала јака струја гаса која је привукла комарце.

Рој комараца је својеврсни живи индикатор метана и помоћу њега се могу регистровати места где се гас ствара. С друге стране, пак, довољно је створити вештачки извор метана да би се привукли, а затим и уништили, милиони ових крвожедних инсеката.

Јесће ли већ чуш да...

... слушни апарат змије не може да прими звучне таласе који се простиру кроз ваз-

дух, али зато одлично прима таласе који се простиру кроз земљу. Змије због тога могу да осете кораке човека или кретање неке животиње на знатној даљини.

... у клекијама, плоду клек, има два пута више шећера него у шећерној репи.

... фока поједе по дванаест килограма рибе на дан.

... пашњаци на планинама, који се током лета искористићавају за испашу стоке, у Словенији се називају „планинине“ у Хрватској „стари нови“, у Црној Гори и Херцеговини „катуни“, у Србији „бачије“, а у Македонији „бачила“.

... Јован Грчић (1856—1941), књижевни, научни и културни радник, објавио је око 2.000 позоришних и музичких и 800 књижевних критика.

... име Родоса, највећег међу Додеканеским острвима потиче од грчке речи „родон“

— рука, тако да оно у ствари значи „острво рука“.

... наш израз „гола истина“ има паралела и у другим европским језицима. Тај израз је опште наслеђе које је Европа оставио римски песник Хорације (65—8. године пре наше ере).

... желудац најбоље функционише на температури тела.

... камила може стоје нодрве тако да стисне да јој за време олуја у пустињи у њих

не уђе пешчана прашина која, понекад, остаје животиње може да угуши.

... поједине врсте риба воле да се играју као младунци топлокрвних животиња. Млада риба игла забавља се прескачући брвно у води. Шаран, међутим, играјући се искаче из воде и при паду удара је репом.

... изнад свог стана гнезда на дрвету, шим-

паиза прави „крот“ исплетен од грана и лишана.

СВИ СЕ ЗОВУ — ШЕКСПИР

У оквиру прославе поводом 400. годишњице Шекспировог рођења, у једном од изложбених павиљона у Стратфорду на Евоуу нашле су се летос за истим столом 263 особе. Све су носиле презиме Шекспир. Имена свих мушкарца међу њима — како би дружије и могло да буде? — била су Вилијем.

Све ове особе одазвале су се званичном позиву организатора изложбе, који су желели да на свечаности учествују сви они који имају исто презиме као и велики песник, надајући се да ће захваљујући њима доћи до нових података о потомцима породице Шекспир. Тако су се за једним истим столом нашли једна „красица лепоте“ из Бирмингема и један тампопути изицац славног презимена са Јамајке који, без сумње не по тичу са исте гране генеолошког стабла.

Велики песник имао је само једног сина који је умро још као дете. Али породична крв наставила је да тече у потом-

цима песникове браће Едварда и Гилберта. Најстарији међу званицима био је осамедесет трогодишњи Семјуел Херберт Шекспир, родом из Стратфорда за кога се с највише сигурности може тврдити да је директан потомак породице из које је и велики песник.

„Звезда“ састанка била је је дна мачка која се одзива на име Шекспир. Она је својина управитеља основне школе у којој је, сматра се ишао и славни песник.

Млеко је имало нормалну густину, састав му је био близак саставу обичног млека, а боја бела. На жалост, Мишка није дуго носило бреме своје неочекиване славе: убио га је један коњ. Мишкино виме смо конзервирани и чувамо га у нашем институту. Занимљиво је додати да Мишкино женско потомство има највећу могућу млечну продуктивност.

— рука, тако да оно у ствари значи „острво рука“.

... наш израз „гола истина“ има паралела и у другим европским језицима. Тај израз је опште наслеђе које је Европа оставио римски песник Хорације (65—8. године пре наше ере).

... желудац најбоље функционише на температури тела.

... камила може стоје нодрве тако да стисне да јој за време олуја у пустињи у њих

не уђе пешчана прашина која, понекад, остаје животиње може да угуши.

... поједине врсте риба воле да се играју као младунци топлокрвних животиња. Млада риба игла забавља се прескачући брвно у води. Шаран, међутим, играјући се искаче из воде и при паду удара је репом.

... изнад свог стана гнезда на дрвету, шим-

паиза прави „крот“ исплетен од грана и лишана.

... слушни апарат змије не може да прими звучне таласе који се простиру кроз ваз-

дух, али зато одлично прима таласе који се простиру кроз земљу. Змије због тога могу да осете кораке човека или кретање неке животиње на знатној даљини.

... у клекијама, плоду клек, има два пута више шећера него у шећерној репи.

... фока поједе по дванаест килограма рибе на дан.

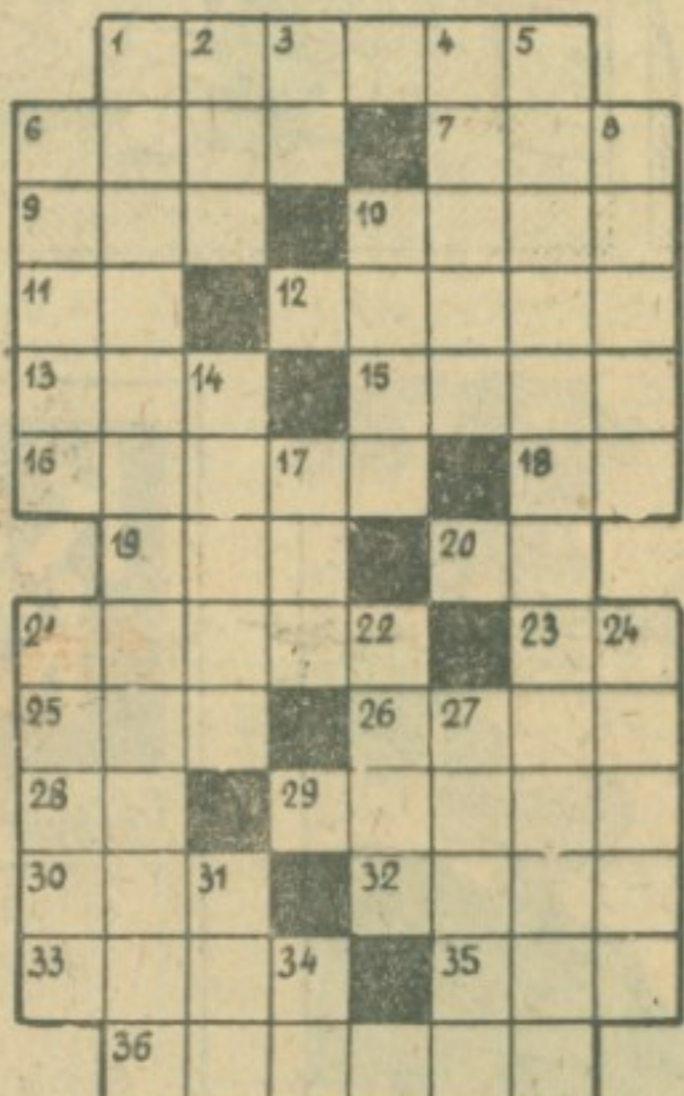
... пашњаци на планинама, који се током лета искористићавају за испашу стоке, у Словенији се називају „планинине“ у Хрватској „стари нови“, у Црној Гори и Херцеговини „катуни“, у Србији „бачије“, а у Македонији „бачила“.

... Јован Грчић (1856—1941), књижевни, научни и културни радник, објавио је око 2.000 позоришних и музичких и 800 књижевних критика.

... име Родоса, највећег међу Додеканеским острвима потиче од грчке речи „родон“

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) гвоздено коље за лов риба; 2) понос; 3) италијански композитор и диригент (Отмар); 4) планина на Криту; 5) француски хемичар (Франсоа); 6) комедија Бранислава Нушића; 7) женско име; 8) немачки књижевник (Јозеф); 9) наш диригент и композитор (Милан); 10) мерло знања; 11) музичка нота; 12) старогрчка богиња судбине; 13) лична именица; 14) предсобоје; 15) два сугласника; 16) део намештаја; 17) врста песме, еп; 18) град у старој Феникији; 19) град у Грчкој; 20) скраћеница италијанске радио-телевизије; 21) место у Срему; 22) једноћеличне морске биљке; 23) врста инсекта; 24) пређашње свршено време.

Усправно: 1) електрик на централа на водени погон; 2) лука у Израелу; 3) хемички знак за радијум; 4) врста сове; 5) неприлагођеност, неприкладност; 6) познати француски филозоф; 7) разред; 8) облик плода неких биљака; 9) умешено брашно; 10) јужно воће; 11) розогина; 12) један скандинавски народ (Естонци); 13) део браве; 14) пристаниште у Грчкој; 15) француски књижевник („Ладници“); 16) слогово латинице.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) плик; 2) оаза; 3) Ленинград; 4) окер; 5) иста;

12) В(идаковић) А(лександар); 13) И(пс); 14) ом; 15) Крф; 16) Ита; 17) Аон; 18) кич; 19) бургија; 20) Мос; 21) виа; 22) три; 23) Вар; 24) ла; 25) Емс; 26) ка; 27) Арад; 28) ован; 29) Самарканд; 30) атар; 31) орло; 32) Усправно: 1) пловка; 2) лекар; 3) иње; 4) Кири; 5) Отист; 6) арс; 7) зато; 8) Адамич; 14) шингвин; 17) „Фауст“; 19) Акјаб; 21) ор; 23) Иво; 24) Андрић; 24) Во; 25) И(ван) И(вањ); 26) меласа; 28) Брандо; 30) редар; 32) акана; 34) Арат; 36) соко; 39) ама; 41) Вар.

МЛЕКО ОД ЈАРЦА

Живели једном деда и баба. Они су имали јарца Мишка. Живот им је текао мирно и спокојно све док се осме године није догодила невоља. Мишко је занемого. Посаветовали се деда и баба и одлучили да Мишка одведе на ветеринарски клинику, Кировске области. Тамо су Мишка прегледали и закључили да га треба оперисати: пресекли су му отечено место и из ране је шикнуло — млеко. Када су „болесно место“ пажљиво избријали показало се да то није отеклина већ — виме.

Ево шта је о том случају рекао доцент Кировског пољопривредног факултета Поликтов:

— На катедри за патолошку анатомију нашег института Мишка је пажљиво и свестрано прегледан. Настанак млечне жлезде последица је поремећаја у нормалној размени материја у његовом организму. Ми смо јарца помузли неколико

пута. Млеко је имало нормалну густину, састав му је био близак саставу обичног млека, а боја бела. На жалост, Мишка није дуго носило бреме своје неочекиване славе: убио га је један коњ. Мишкино виме смо конзервирани и чувамо га у нашем институту. Занимљиво је додати да Мишкино женско потомство има највећу могућу млечну продуктивност.

— рука, тако да оно у ствари значи „острво рука“.

... наш израз „гола истина“ има паралела и у другим европским језицима. Тај израз је опште наслеђе које је Европа оставио римски песник Хорације (65—8. године пре наше ере).

... желудац најбоље функционише на температури тела.

... камила може стоје нодрве тако да стисне да јој за време олуја у пустињи у њих

не уђе пешчана прашина која, понекад, остаје животиње може да угуши.

... поједине врсте риба воле да се играју као младунци топлокрвних животиња. Млада риба игла забавља се прескачући брвно у води. Шаран, међутим, играјући се искаче из воде и при паду удара је репом.

... изнад свог стана гнезда на дрвету, шим-

паиза прави „крот“ исплетен од грана и лишана.

... слушни апарат змије не може да прими звучне таласе који се простиру кроз ваз-

дух, али зато одлично прима таласе који се простиру кроз земљу. Змије због тога могу да осете кораке човека или кретање неке животиње на знатној даљини.

... у клекијама, плоду клек, има два пута више шећера него у шећерној репи.

... фока поједе по дванаест килограма рибе на дан.

... пашњаци на планинама, који се током лета искористићавају за испашу стоке, у Словенији се називају „планинине“ у Хрватској „стари нови“, у Црној Гори и Херцеговини „катуни“, у Србији „бачије“, а у Македонији „бачила“.

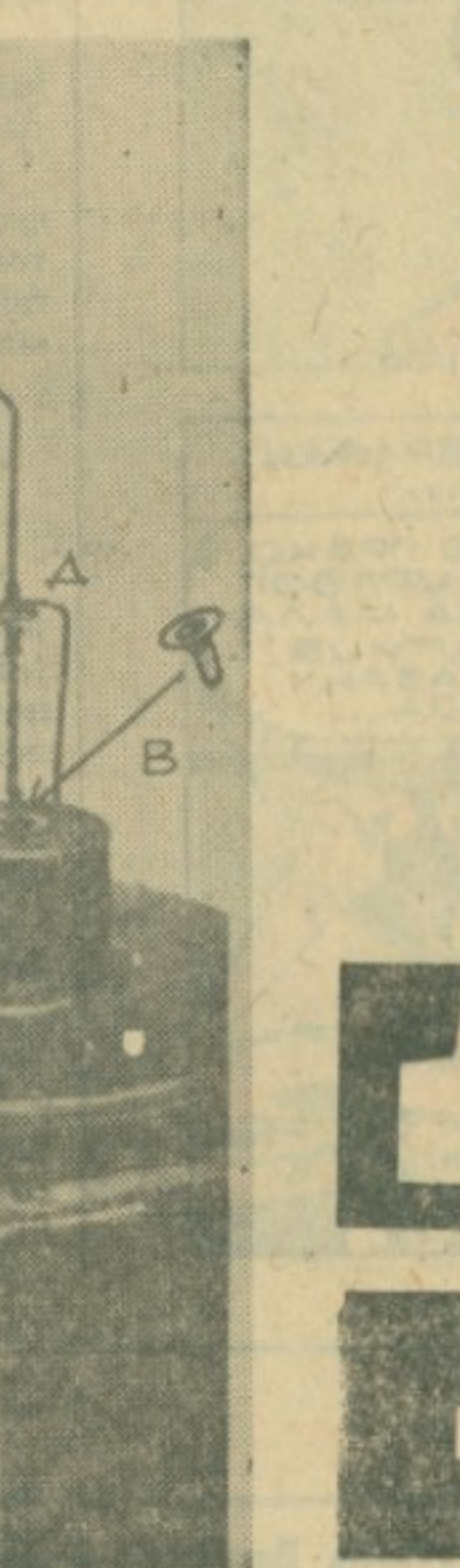
... Јован Грчић (1856—1941), књижевни, научни и културни радник, објавио је око 2.000 позоришних и музичких и 800 књижевних критика.

... име Родоса, највећег међу Додеканеским острвима потиче од грчке речи „родон“

НАПРАВИ САМ

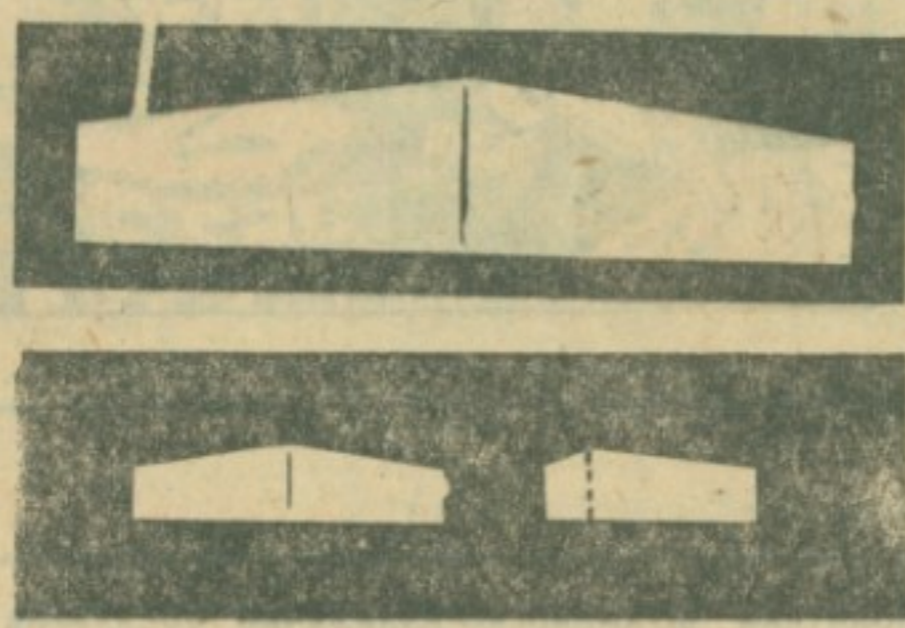

НАПРАВИ САМ

АВИОН ЛЕТИ УКРУГ

На постоље од дрвета или чврстог картона (А) залепите један крај за запущач (Б). У његову средину учврстите један удубљени поклопац од тубе (настаје за зубе) (В) у који ћете ставити дугу жицу, савијену (Г), која ће носити мали авион. Ова жица ће бити подржавана крајем која ће се спирално обавити око ње (Д). На другом крају забићете другу жицу (Е) завијену на горњем крају да би кроз њу прошао конач који је обавијен око доњег дела жице Г, а који ће доље држати неки мали тег (Б). Ако се цео „систем“ стави на крај стола да би тег био слободан он ће својом тежином одмотавати конач и чинити да се покреће читаву конструкцију па и авион. Сам авион ћете направити лако. Према нашем цртежу изрежите делове од танког картона и залепите их. Трупе ће бити попречно пререзани запущач.

НАШИ СТАРИ КОРЕКТОРИ

Почетком овог века био је коректор „Српских новина“ Михаило Добрић, познат као преводилац са италијанског језика.

Млађа поколења не знају за његове иницијале М. Д. под којима је у Чачку штампао његов превод Золине новеле „Из љубави“. Преводио је дела Дануџија, Е. Кастелнуова, Матилде Серао и других италијанских писаца. Краћи преводи објављивани су у фељтонима дневне штампе. Место коректора у „Српским новинама“ било је увек резервисано за књижевнике онога доба: Милована Глишића, Радоја Домановића, Јанка Веселиновића, Војислава Илића и друге. Коректо-

ри су увек били добри познаваоци српског језика. Један од најбољих и педантних коректора био је Никодија Васић, најпре у Државној штампарији и САН, а као пензионер у Народној банци. Као ученик Стојана Новаковића веома је полагао на правилност језика.

Цвијићева дела и многих других професора универзитета, поверавана су коректору Живојину О. Дачићу, дугогодишњем секретару универзитета. Дачић је био познат као вредан коректор и зналац језика.

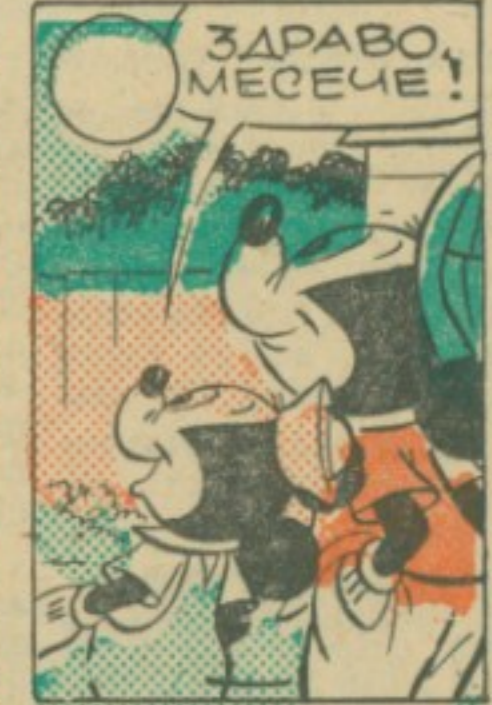
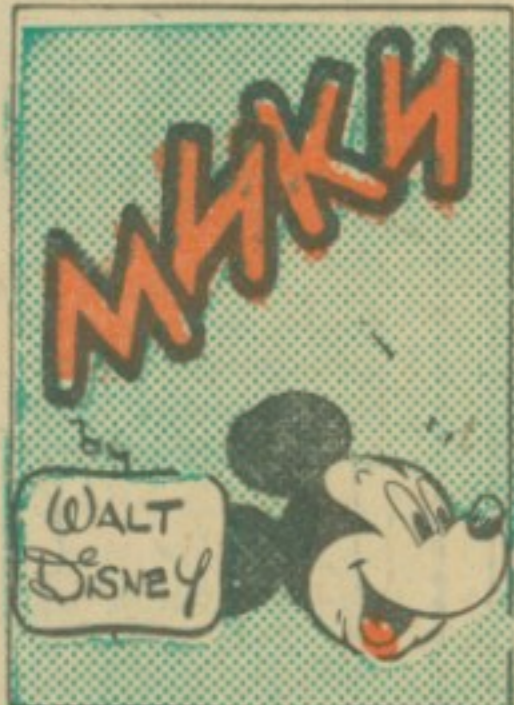
Ђура Јакшић био је такође коректор Државне штампарије, кратко време пред смрт (1878).

ЈЕДНА КОРИСНИЦА

Београдско радничко певачко друштво приредило је у мају 1886. године концерт уз суделовање и Милоша Цветића (1845—1905), члана Народног позоришта и првака драме.

Концерт је приређен у сали гостионице „Хајдук Вељ-

ко“ која се онда налазила на почетку Кнез Михаилове улице. Улазнице су стајале за самца 2 динара а за целу породицу 3. Чист приход са концерта био је намењен усавршавању у иностранству хорова Јована Иванишевића.

ЦОНИ ХАЗАРА

Ква-Ква!

Уређује Паја Патак

НИЈЕ ХТЕО ДА ЈЕ УПЛАШИ

Судија нита Шилја који је оборио својим колима једну стару жену:

— Због чега нисте свирали?

— Нисам хтео да је уплашим!

КУТИЈУ

Отимао Шилја у продавницу обуће и пошто је у њој провео скоро цео сат, пробајући разне ципеле, он се најзад окрете продавцу и упита:

— Ниједне ми се не свиђају, ита ми ви саветујете да купим?

Уморан и изнервиран продавац, гледајући при том голмилу разбацаних кутија по радњи, не размисљајући рече:

— Кутију.

ЗАСЛУЖИО ЈЕ ЧЕСТИТАЊЕ

Шилја је рђав ловац, али ипак упорно иде у лов. Једнога дана помага је са врлоном ловаца у оближњем ловишту. Увече, сви се ловци вратили, а њега нема. У зло доба враћа се и он и нита забринута Пају:

— Да ли сте сви на брују?

— Јесмо, а што питаш — вачуди се Паја.

— Е, онда сам ипак убио срндаћа а не неког од вас — победоносно рече Шилја.